

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW:

– Biz ýurdumyzda öndürilýän harytlaryň daşary ýurtlara iberilýän möçberlerini artdyrmalydyrys. Gyzklanma bildirýän ähli daşary ýurtly hyzmatdaşlarymyz bilen daşary ykdysady gatnaşyklarymyzy giňeltmelidiris.

Biznes reklama

23.09.2024 Duşenbe. №39 (1346). Hepdelik gazet. Möçberi 16 sahypa. 1998-nji ýylyň 17-nji aprelinden bäri çykýar. Esaslandyryjysy – Türkmenistanyň Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar ministrligi. Web: www.br.com.tm

B.Orazdurdyýewa 2028-nji ýylda Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň Los-Anjeles şäherinde geçiriljek XXXIV tomusky Olimpiýa we XVIII tomusky Paralimpiýa oýunlaryna Türkmenistanyň milli ýygyny toparlaryny taýýarlamak boýunça alnyp barylýan işler barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary, daşary işler ministri R.Meredow Türkmenistanyň raýatlygyna kabul etmek hem-de ýurdumyzda ýaşamak üçin ygtyýarnamalary bermek meseleleri barada hasabat berdi.

Daşary işler ministrligi we ýurdumyzyň ygtyýarly döwlet edaralary tarapyndan ýurdumyzyň çäklerinde hemişelik ýaşayan, döwletimiziň raýatlygyna kabul edilmegi baradaky şahsy ýüzütmalary hasaba alnan 1 müň 146 adamyň Türkmenistanyň raýatlygyna kabul edilmegi boýunça degişli işler geçirildi. Raýatlyk almak üçin hödürileniň adamlar 29 milletiň wekilleridir. Şunuň bilen birlikde, Türkmenistana gelen daşary ýurt raýatlaryna ýurdumyzda ýaşamak üçin ygtyýarnamanyň berilmegi baradaky şahsy ýüzütmalary hasaba alnan 134 adamyň Türkmenistanda ýaşamak üçin ygtyýarnamanyň berilmegi boýunça degişli işler geçirildi. Olar 6 döwletiň raýatlary we 15 milletiň wekilleridir. Şunuň bilen baglylykda, hormatly Prezidentimiziň garamagyna Türkmenistanyň raýatlygyna kabul etmek, şeýle hem ýurdumyzda ýaşamak üçin ygtyýarnamalarynyň berilmegi bilen bagly resminamalaryň taslamasy hödürlenildi.

Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, adam hukuklaryny we azatlyklaryny goramak babatda halkara hukugyň umumy ykrar edilen kadalaryna eýermek bilen, ýurdumyzda bu ugurda netijeli işleriň durmuşa geçirilýändigini belledi we 1 müň 146 adamyň Türkmenistanyň raýatlygyna kabul etmek hakynda Permana hem-de 134 adama Türkmenistanda ýaşamak üçin ygtyýarnama bermek hakynda Karara gol çekdi.

Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Ulag we kommunikasiýalar agentliginiň Baş direktory M.Çakyýew halkara awtomobil gatnawlary, üstaşyr ýükleriň möçberini artdyrmak, awtoulag serişdeleri arkaly ýükleri daşamak babatda hyzmatlary giňeltmek we hilini ýokarlandyrmak boýunça alnyp barylýan işler barada hasabat berdi.

Soňra hormatly Prezidentimiz Ministrler Kabinetiniň giňişleýin mejlisine gatnaşyjylara ýüzlenip, geljek hepdede Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň mejlisiniň, mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllygyna mynasybetli baýramçylyk çäreleriniň giňden bellenilip geçiriljekdigini aýtdy. «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynyň oktyabr ayında hem dabaraly çäreleri geçirmek göz önünde tutulýar. Şunuň bilen baglylykda, döwlet Baştutanymyz Aşgabat şäherinde Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllygyna mynasybetli, «Döwürleriň we siwilizasiýalaryň özara arabaglanýşygy — parahatçylygyň we ösüşiň binýady» atly halkara forumyň geçiriljekdigini aýtdy.

Hormatly Prezidentimiz bu ugurda degişli guramachylyk işleriniň ýola goýulmagynyň möhüm bolup durýandygyny nygtaý, halkara forumy ýokary derejede geçirmek maksady bilen, guramachylyk toparynyň döretmek hakynda Buýruğa gol çekdi.

Mejlisde döwlet durmuşyna degişli başga-da birnäçe möhüm meselelere garaldy we olar boýunça degişli çözümler kabul edildi.

Hormatly Prezidentimiz Ministrler Kabinetiniň sanly ulgam arkaly geçirilen giňişleýin mejlisini jemläp, oňa gatnaşanlara berk jan saglyk, maşgala abadançylygyny, berkarar Watanymyzyň gülläp ösmegi ugrunda alnyp barylýan işlerinde uly üstünlikleri arzuw etdi.

(TDH-niň maglumatlary esasynda taýýarlandy).

Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň mejlisi

20-nji sentýabrda hormatly Prezidentimiz sanly ulgam arkaly Ministrler Kabinetiniň giňişleýin mejlisini geçirdi. Onda ýurdumyzy durmuş-ykdysady taýdan ösdürmegiň möhüm wezipeleri ara alnyp maslahatlaşyldy, käbir resminamalaryň taslamalaryna garaldy. Mejlise Döwlet howpsuzlyk geňeşiniň agzalary, welaýatlaryň, Aşgabat şäheriniň häkimleri hem çagyryldy.

Döwlet Baştutanymyz mejlisi açyp: «Hemişе bolşy ýaly, biz jenaýat edendikleri üçin iş kesilen we eden etmişlerine ökünip, ak ýürekden toba gelen raýatlarymyzyň günäsini geçýäris, olary jeza çekmekden boşatmak ýaly sahowatly çäreleri zyýiderli geçirip durýarys» diýip belledi.

Şunuň bilen baglylykda, Döwlet howpsuzlyk geňeşiniň sekretary, Türkmenistanyň Prezidentiniň ýanyndaky Raýatlyk we günä geçmek meseleleri boýunça teklipleri taýýarlamak baradaky toparyň başlygy B.Gündogdyýewa söz berildi. Ol jenaýat edendikleri üçin iş kesilen raýatlaryň Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllyk baýramy mynasybetli, günäsini geçmek boýunça bu toparyň geçiren işleri barada hasabat berdi.

Döwlet Baştutanymyz hasabaty diňläp, asyly dábimize eýerip, iş kesilen 736 raýatyň ýurdumyzyň Garaşsyzlyk baýramy mynasybetli, günäsini geçmek baradaky Permana gol çekýändigini aýtdy.

Döwlet howpsuzlyk geňeşiniň sekretary, goran-

mak ministri B.Gündogdyýewe hukuk gorajy edaralaryň ýolbaşçylary bilen bilelikde günäsi geçilen adamlaryň ählisini tussaglykdan boşadyp, olaryň ýakyn wagtda öz öýlerine, maşgala agzalarynyň arasyna barar ýaly, ähli zerur işleri geçirmek tabşyryldy. Hormatly Prezidentimiz günäsi geçilen adamlara yhlasly zähmet çekip, eziz Watanymyza ak ýürekden hyzmat edip, halal zähmetiň hözirini görüp ýaşamaklaryny arzuw etdi.

Soňra Mejlisiň Başlygy D.Gulmanowa alnyp barylýan kanun çykaryjylyk işi barada maglumat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary H.Geldimyradow Balkan, Lebap, Mary welaýatlarýnda gurulmagy meýilleşdirilýän onkologiya hasahanalary bilen bagly meseleler barada hasabat berdi. Hususan-da, olary gurmagyň taslamalaryny maliýeleşdirmek boýunça geçirilen degişli işleriň netijeleri barada aýtdy.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary B.Amanow gözegçilik edýän ýangyç-energetika ulgamyndaky işleriň ýagdaýy barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary T.Atahallyýew ýurdumyzyň oba hojalyk pudagyn-da, welaýatlarda alnyp barylýan möwsümleýin işler barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary B.Annamammedow Türkmenistany senagat taýdan ösen ýurtlaryň birine öwürmek, daşary ýurtlardan getirilýän harytlaryň ornuny tutýan hem-

de eksport ugurly önümleri öndürýän döwrebap önümçilikleri döretmek boýunça görülýän çäreler barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary B.Atdaýew eksportyň we ýurdumyzyň daşary söwda dolanyşygynyň möçberini artdyrmak boýunça alnyp barylýan işler barada hasabat berdi.

Bellenilişi ýaly, Döwlet haryt-çig mal biržasynyň daşary ykdysady gatnaşyklaryny ösdürmek, eksport-import harytlarynyň dünýä bazarlaryndaky bahalaryny seljermegiň halkara maglumat ulgamlaryny ulanmak arkaly, birža söwdasyny häzirkä döwürün talaplaryna laýyklykda guramak boýunça zerur işler alnyp barylýar. Şunuň bilen baglylykda, döwlet Baştutanymyzyň garamagyna degişli teklip hödürlenildi.

Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, ýurdumyzda daşary söwda dolanyşygyny artdyrmak, eksportyň möçberini we ugurlaryny giňeltmek boýunça netijeli işleriň amala aşyrylýandygyny belledi. Şunuň bilen baglylykda, döwlet Baştutanymyz wise-premyere eksport we import edilýän harytlaryň nyrhlaryna gözegçilik etmek bilen bagly degişli işleri geçirmegi tabşyrdy.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary M.Mämmedowa şu ýylyň oktyabr ayında geçiriljek esasy çäreleriň, medeni-durmuş maksatly binalaryň ulanmaga berilmeginiň Tertibi barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary

Hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow ikinji «Merkezi Aziýa – Germaniýa» sammitine gatnaşdy

17-nji sentýabrda hormatly Prezidentimiz Merkezi Aziýa döwletleriniň Baştutanlarynyň Germaniýa Federativ Respublikasynyň Federal Kansleri Olaf Şols bilen Astanada geçirilýän

ikinci duşuşygyňa gatnaşmak üçin Gazagystan Respublikasynda iş saparynda boldy.

Gazagystan Respublikasynyň Prezidentiniň başlyklyk etmeginde geçirilen sammitiň işine Germaniýa Federativ Respublikasynyň Federal Kansleri Olaf Şols, Gyrgyz Respublikasynyň Pre-

zidenti Sadyr Žaparow, Täjigistan Respublikasynyň Prezidenti Emomali Rahmon, Özbegistan Respublikasynyň Prezidenti Şawkat Mirziýoýew hem gatnaşdylar.

Döwlet Baştutanymyz iş saparynyň çäklerinde Germaniýanyň Hökümetiniň Baştutany we meş-

hur nemes kompaniýalarynyň ýolbaşçylary bilen duşuşyklary geçirdi.

Gazagystan Respublikasyna iş saparyny tamamlanandan soňra, hormatly Prezidentimiz Astananyň Nursultan Nazarbaýew adyndaky Halkara howa menzilinden Watanymyza ugrady.

(TDH-niň maglumatlary esasynda taýýarlandy).

RESMI HABAR

Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllygyna bagyşlanan halkara forumyny geçirmek boýunça Döwlet guramaçylyk topary döredildi

Türkmeniň nusgawy şahyry Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllygyna bagyşlanan «Döwürleriň we siwilizasiýalaryň özara arabaglanyşygy — parahatçylygyň we ösüşiň binýady» atly halkara forumyň ýokary derejede geçirilmegini üpjün etmek üçin, degişli guramaçylyk işlerini ýola goýmak maksady bilen, Türkmenistanyň Prezidenti Buýruğa gol çekdi. Resminama laýyklykda, şu halkara forumy geçirmek boýunça döwlet guramaçylyk topary döredildi we onuň düzümi tassyklanyldy.

Döwlet Baştutanymyz Türkmenistanyň raýatlygyna kabul etmek hakynda Permana gol çekdi

Ata-babalarymyzyň adamsöýümlü, ynsanperwerlik we ýaşlylyk etmek ýaly dämpelerinden ugur alyp hem-de adam hukuklaryny, azatlyklaryny goramak bilen bagly halkara hukugyň umumy ykrar edilen kadalaryna eýerýändigimize esaslanyp, adamlaryň raýatlygy erkin saýlap almak hukugyny nazara almak bilen, şeýle hem «Türkmenistanyň raýatlygy hakynda» Türkmenistanyň Kanunyna laýyklykda, Türkmenistanyň Prezidenti Permana gol çekdi. Resminama laýyklykda, Türkmenistanyň çäginde hemişelik ýaşayan, raýatlygy bolmadyk adamlaryň uly topary Türkmenistanyň raýatlygyna kabul edildi.

Daşary işler ministrligi, Içeri işler ministrligi, Döwlet migrasiýa gullugy beýleki dahyly ministrlikler we pudaklaýyn dolandyryş edaralary bilen bilelikde Türkmenistanyň raýatlygyna kabul etmek barada ýüz tutan, raýatlygy bolmadyk adamlaryň resminamalaryny resmileşdirmek işlerini Türkmenistanyň Prezidentine degişli teklipleri bermek üçin dowam etdirmege borçly edildi.

Hormatly Prezidentimiz iş kesilenleriň günäsini geçmek hakynda Permana gol çekdi

Beýik ata-babalarymyzyň wesýet eden rehimsizlik we ynsanperwerlik ýörelgelerini goldanyp, türkmen jemgyýetiniň hem-de her bir maşgalanyň agzybirliğini, bitewüligini has-da pugtalandyrmak maksady bilen, şeýle hem Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň 33 ýyllyk baýramy mynasybetli, Türkmenistanyň Prezidenti, Türkmenistanyň Ýaragly Güýçleriniň Belent Serkerdebaşysy Serdar Berdimuhamedow «Iş kesilenleriň Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň 33 ýyllyk baýramy mynasybetli günäsini geçmek hakynda» Permana gol çekdi. Resminama laýyklykda, günäsi geçilen raýatlar mundan beýläk azatlykdan mahrum etmek görnüşündäki esasy jeza çäresini, şeýle hem belli bir ýerde ýaşamak borjuny ýükleme görnüşündäki goşmaça jeza çäresini çekmekden boşadyldy.

(TDH).

GARAŞSYZLYGYNÝ 33 ÝYLLYGNA

«Hoş til rahmet getirer»

Maňalyk bolşy ýaly, üstümizdäki — «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynyň her bir günü toýdur baýramlara, şanly senelere beslenýär. Gündogaryň beýik söz ussady Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllygy bellenen ýylyň her bir günü döredijilik duşuşyklary, bäsleşikleri bilen baýlaşýar. Ine, şeýle döredijilik bäsleşikleriniň biri-de şu ýylyň başynda Türkmenistanyň Kärdeşler arkalaşyklarynyň Milli merkezi hem-de Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar ministrliginiň «Biznes reklama» gazetiniň redaksiýasy bilen bilelikde yglan edilipdi. Mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllygy mynasybetli «Hoş til rahmet getirer» ady bilen yglan edilen döredijilik bäsleşigine gelip gowşan makalalary söhbetdeşliklerde Garaşsyz, hemişelik Bitarap Watanymyzyň bedew batly ösüşlerinde ýaş nesliň eýeleýän orny, söwda we telekeçilik ulgamynda ýaşlaryň tutanýerli zähmet çekmegi üçin döredilýän mümkinçilikler, halypa-şagirtlik ýoluny mundan beýläk-de ösdürmek babatda alnyp barylýan işler öz beýanyny tapypdyr.

Hormatly Prezidentimizniň parasatly baştutanlygynda parahatçylyk we ynanyşmak ýoly bilen barha öňe barýan Garaşsyz, hemişelik Bitarap Watanymyz «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynda bedew batly ösüşlere beslenýär. Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň tagallalary bilen ýaşlaryň ýokary derejede bilim almagy, öz işine ussat hünärmenler bolup ýetişmegi, döredijilik, sport bilen meşgullanmagy, ata-babalarymyzdan gelýän asyly döp-dessurlarymyzy, ynsanperwer ýörelgelerimizi, maşgala gymmatlyklarymyzy mynasyp dowam etdirmegi üçin giň mümkinçilikler döredilýär.

20-nji sentýabrda Jemgyýetçilik guramalarynyň Merkezi binasynda Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllygyna hem-de «Hoş til rahmet getirer» atly döredijilik bäsleşiginiň jemlerine bagyşlanyp dabara geçirildi. Dabara bilen ugurdaşlykda, türkmen halylaryna we el işlerine bagyşlanan, türkmen halkynyň köptaraply zehininiň aýdyň nyşanyna öwürülen milli amaly-haşam sungatynyň hem-de döredijiliginiň, halk senediniň görnüşlerini dolulygyna şöhlelendirýän milli sergi ýaýbaňlandyryldy. Oňa Kärdeşler arkalaşyklarynyň, söwda we telekeçilik ulgamyň hünärmenleri, şeýle-de bäsleşikde ýeňiji bolan ýaşlar gatnaşdylar.

Dabaranýň başynda TKA-nyň Milli merkeziniň başlygynyň orunbasary S.Ataberdiyew,

Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar ministrliginiň «Biznes reklama» gazetiniň baş redaktorynyň orunbasary, ykdysady ylmylarynyň kandidaty G.Rejepow, «Biznes reklama» gazetiniň jogapkär kätibiniň orunbasary, şahyr G.Orazow, «Abadan haly» AGPJ-niň işgärler bölüminiň başlygy, KA-nyň ilkinji guramasynyň gazaçysy A.Muhammedow, Türkmenistanyň Prezidentiniň ýanyndaky Döwlet gullugy akademiýasynyň diňleýjisi, «Türkmenhim» lomaý-bölek söwda firmasynyň kärdeşler arkalaşyklarynyň ilkinji guramasynyň başlygy G.Sopyýewa dagy çykyş etdiler. Olar, ilki bilen, külli türkmen halkyny, Gahryman Arkadagymyzy, Arkadagly Gahryman Serdarymyzy ýene sanlyja gündün ýetip gelýän döwletimiziň baş baýramy — Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllygy bilen gutladylar. Şeýle-de ýurduymyza ösüp gelýän ýaş nesillere döwrebap ylmybilim almaklary, ukyp-başarnyklaryny açyp görkezmekleri üçin döredilýän şert-mümkinçilikler dogrusynda buýsanç bilen gürrüň berdiler hem-de döredijilik bäsleşiginde ýeňiji bolan ýaşlary üstünlikleri bilen tüýs yürekden gutladylar.

Soňra «Hoş til rahmet getirer» atly döredijilik bäsleşiginde ýeňiji bolan ýaşlary sylaglamak da-

barasy boldy. Oňa laýyklykda, TDIM-iň Halkara gatnaşyklary institutunyň halkara žurnalistikasy fakultetiniň talyby **Mätgurban Mätgurbanow baş baýraga**, Türkmen döwlet medeniýet institutunyň talyby **Çary Çaryýew 1-nji orna**, Türkmenistanyň Baş prokuraturasynyň Baş müdirliginiň hukuk üpjünçiligi bölümüniň müdiri **Nurjomal Baýramowa** hem-de Ak bugdaý etrabyndaky 28-nji orta mekdebiň mugallymy **Bägül Berdiyewa 2-nji orna**, «Biznes reklama» gazetiniň jogapkär kätibi **Aýgül Aşyrmadowa**, «Biznes reklama» gazetiniň öz habarçysy **Sadap Muhamowa**, TDIM-iň Halkara gatnaşyklary institutunyň halkara žurnalistikasy fakultetiniň talyby **Jahantäç Öwezowa 3-nji orna** mynasyp boldular. Şeýle-de D.Azady adyndaky TMDDI-niň magistranty **Nagma Apbaýewa**, TKA-nyň Gyzylarbat etrap birleşmesiniň hasapçysy **Jumamuhammet Mahmydow**, Türkmenistanyň Telekomunikasiýalar we informatika institutunyň uly mugallymy **Myrat Nurmämmedow**, TDIM-iň Halkara gatnaşyklary institutunyň halkara žurnalistikasy fakultetiniň talyby **Baýnazar Baýhanow**, Türkmenistanyň Oguz han adyndaky Inžener-tehnologiýalr uniwersitetiniň mugallymy **Laçyn Allaberenowa** höweslendiriji baýraklar bilen sylaglanyldy.

Medeniýet we sungat işgärleriniň ýerine ýetirmeklerinde ata Watanymyzyň ýeten üstünliklerini wasp edýän aýdymlar dabara özboluşly öwüşgin çaydy.

Maksatmyrat JUMAYEW, Türkmenistanyň Kärdeşler arkalaşyklarynyň Milli merkeziniň Söwda we telekeçilik ugrunyň işgärleriniň kärdeşler arkalaşygynyň geňeşiniň başlygy.

BIRŽA SÖWDALARY

Türkmenistanyň Döwlet haryt-çig mal biržasynyň geçen hepdedäki söwdalary

Türkmenistanyň Döwlet haryt-çig mal biržasynyň geçen hepdedäki söwdalarynda geleşikleriň 7 sanysy hasaba alyndy.

Daşary ýurt walýutasyna Owganystandan, Türkiýeden we Birleşen Arap Emirliklerinden gelen telekeçiler «Türkmennebit» döwlet konserninde öndürilen suwuklandyrylan gazy satyn aldylar. Şeýle-de Dokma senagaty ministrliginiň kärhanalarynda öndürilen dürli görnüşli dokma önümleri satyldy. Geleşikleriň jemi bahasy 2 million 35 müň 500 amerikan dollarından gowrak boldy.

Ýurdumyzyň telekeçileri içerkä bazar üçin jemi bahasy 123 million 675 müň 200 manatlykdan gowrak Türkmenistanyň Senagat we gurluşyk önümçiligi ministrliginiň kärhanalarynda öndürilen aýna önümlerini, Dokma senagaty ministrliginiň kärhanalarynda öndürilen dokma önümlerini hem-de polipropileni satyn aldylar.

20-nji sentýabrynda Russiýa Federasiýasynyň Galmyk Respublikasynyň Elista şäherinde Magtymguly Pyragynyň 300 ýyllygy mynasybetli halkara ylmy-amaly maslahat geçirildi. Maslahatyň çäginde türkmen halkynyň amaly-haşam, şekillendiriş sungatynyň we şaý-sepleriniň sergisi guraldy.

Garaşsyzlygyň 33 ýyllygyna

www.br.com.tm

Daşary işler ministrliginde Türkmenistanyň maýa goýum forumynyň jemlerine bagyşlanan brifing geçirildi

Daşary işler ministrliginde maýa goýum forumynyň hem-de Türkmenistanyň we Owganystanyň gatnaşmagynda energetika, elektroenergetika, ulag-aragatnaşyk desgalaryny işe girizmek, düýbünü tutmak dabaralarynyň netijeleri boýunça brifing görnüşli halkara amaly maslahat geçirildi. Oňa ministrlikleriň, pudaklaýyn dolandyryş edaralarynyň, daşary ýurtlaryň we halkara guramalarynyň Türkmenistandaky diplomatik wekilhanalarynyň ýolbaşçylary, köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň wekilleri gatnaşdylar.

10-11-nji sentýabrda Aşgabatda geçirilen maýa goýum forumy ygtybarly we uly ykdysady kuwwata eýe bolan döwlet

hökümünde Türkmenistanyň abraýyny nobatdaky gezek açyp görkezdi. Şunuň bilen baglylykda, onuň dünýä jemgyýetçiligini, hususan-da, halkara maýa düzümlerini ýurdumyzyň maýa goýum, ykdysady mümkinçilikleri bilen tanyşdyrmakdaky ähmiýeti belgenildi. Şeýle hem forum Diýarymyzda maýa goýumlary çekmek üçin döredilen şertler bilen tanyşdyrmakda möhüm ähmiýete eýe boldy. Türkmenistanyň hem-de Owganystanyň gatnaşmagynda energetika, elektroenergetika, ulag-kommunikasiýa desgalarynyň işe girizilmegi we düýbünüň tutulmagy döwletimiziň ägirt uly taslamalary durmuşa geçirmekdäki mümkinçiliklerini bütün dünýä sübut etdi. Bu möhüm ähmiýetli taslamalar diňe bir oňa gatnaşyýy ýurtlaryň däl-de, eýsem, tutuş sebitiň döwletleriniň durmuş-ykdysady ösüşine hem oňyn täsir eder.

Nygtalysy ýaly, hormatly Prezidentimiziň baştutanlygyna Watanymyzyň durmuş-ykdysady ösüşiniň üpjün edilişini, milli ykdysadyýetimiziň ähli pudaklarynda düýpli özgertmeler amala aşyrylýar.

Şeýlelikde, şu gezekki brifing Gahryman Arkadagymyzyň başyny başlan oňyn özgertmeleriniň häzirkki wagtda hormatly Prezidentimiziň baştutanlygyna üstünlikli dowam etdirilýändigini we rowaçlyklara beslenýändigini aýdyňlygy bilen görkezdi.

Gülälek HOMMADOWA, Türkmenistanyň Döwlet energetika institutynyň jemgyýeti öwreniş ylmylary kafedrasynyň uly mugallymy.

Paýtagtymyza halkara ylmy maslahat we sergi geçirildi

19-njy sentýabrda paýtagtymyza «Oba hojalyk ekinleriniň tohumçylygyna ýetilen sepgitler we öňde durýan wezipeler» atly halkara ylmy maslahat hem-de onuň çäklerinde Türkmenistanyň oba hojalyk pudagynda gazanylanlaryň sergisi geçirildi. «Ýyldyz» myhmanhanasynda geçirilen forum Türkmenistanyň, Russiýanyň, Belarusuň, Gazagystanyň, Gyrgyzystanyň,

Özbeğistanyň, Täjigistanyň we beýleki döwletleriň ugurda ministrlikleriniň, pudaklaýyn dolandyryş edaralarynyň, ylmy-barlag, önümçilik merkezleriniň, Garaşsyz Döwletleriň Arkalaşygynyň Ýerine ýetiriji komitetiniň wekillerini bir ýere jemledi.

Forumyň çäklerinde myhmanlar Türkmenistanyň Ylmylar akademiýasynyň Halkara ylmy-tehnologiýalar parkynda guralan sergä baryp gördüler.

Taýýarlan: Berdigylyç ANNAGYLYJOW, Türkmen oba hojalyk institutynyň mugallymy.

Ýurdumyzyň ykdysady üstünliklerine bagyşlanan sergi geçirildi

19 — 21-nji sentýabrda paýtagtymyza ýurdumyzyň Garaşsyzlygynyň 33 ýyllygy mynasybetli Türkmenistanyň ykdysady üstünlikleriniň nobatdaky sergisi geçirildi.

A ta Watanymyzyň şanly ösüşlerini, beýik maksatlaryny ýaýbaňlandyran sergi «Garagum» myhmanhanasynyň çägindeki meýdançada guraldy. Serginiň açylyş dabarasyna Hökümet agzalary, Mejlisiň Başlygy, harby we hukuk goraýjy edaralaryň, ministrlik-

Harytlaryň köpdürlügi soňky ýyllarda hususy telekeçiligiň önümçilik kuwwatlyklarynyň has-da ýokarlanandygyny, telekeçilik düzümleriniň döwrebap tehnologiýalar arkaly senagat taýdan ýokary derejä ýetendigiňi görkezýär. Bu babatda sergä gatnaşan «Gündogar akymy» hojalyk jemgyýetini mysal getirmek bolar.

«2018-nji ýylda «Günay» haryt nyşany

byna oba hojalyk tehnikalarynyň we mehanizmleriniň 85-si alyndy.

«Gündogar akymy» hojalyk jemgyýeti hem ýurt Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllygy mynasybetli Türkmenistanyň ykdysady üstünlikleriniň sergisine özüniň mynasyp sowgady bilen gatnaşdy. Hojalyk jemgyýetimiz ýakyn «Günay» haryt nyşany bilen täze 400 gram, 200 gram agyrylykdaky gaplara gaplanylan ösümlik ýaglaryndan taýýarlanylýan sprediň önümçiligine başlady. Bu önümler ýakyn wagtda halk köpçüligine hödürler» diýip, «Gündogar akymy»

leriň, pudaklaýyn dolandyryş edaralarynyň, welaýatlaryň, Aşgabat we Arkadag şäheriniň häkimlikleriniň wekilleri, daşary ýurtlaryň hem-de halkara guramalaryň Türkmenistanda işleýän diplomatik wekilhanalarynyň ýolbaşçylary, jemgyýetçilik birleşikleriniň, köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň, ýurdumyzyň işewür toparlarynyň wekilleri gatnaşdylar.

Köpugurly sergi meýdançasyna milli ykdysadyýetimiziň ähli pudaklaryny döwrebaplaşdyrmak we diwersifikasiýalaşdyrmak boýunça alnyp barylýan işleri, döwlet maksatnamalarynyň, innowasion taslamalaryň çäklerinde üstünlikli amala aşyrylýan çäreleri giňişleýin şöhlelendiriş pudaklaýyn diwarlyklar ýerleşdirilipdir. Şular bilen bir hatarda, sergide degişli hünärmenler söwda we hyzmatlar ulgamynda telekeçileriň gazanan üstünlikleri, giň görnüşli harytlaryň satuwý boýunça ýöriteleşen dükanlaryň guraýan işi bilenem tanyşdyrdylar.

bilen ösümlik ýaglarynyň önümçiligine başlan «Gündogar akymy» hojalyk jemgyýeti 2022-nji ýylda sagatda 2 tonna maýonez öndürýän enjamy işe girizdi. Häzirkki wagtda hojalyk jemgyýetinde ýaglylygy boýunça tapawutlanýan maýonezleriň 3 görnüşü öndürilýär. Şeýle-de kârhanda soýa, raps, günebakar ýaly ösümlikler gaýtadan işlenilip, olardan ýaglaryň 3 görnüşü çykarylýar. Hojalyk jemgyýeti döwlet tarapyndan berlen Sarahs etrabynyň çäginde ýerleşýän 6 müň gektar ýere günebakardyr soýa ýaly birnäçe ekinleri ekip, önümçilik üçin zerur bolan çig maly özünde ýetişdirýär. Karz serişdeleriň hasa-

hojalyk jemgyýetiniň menejeri Maksat Geldiyew aýdýar.

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyş döwründe hususy pudagyň wekilleri dünýäniň ösen tejribesine daýanyp nusgalyk işleri amala aşyýarlar. Ýurdumyza türkmen işewürleri beýleki ugurlar bilen aýakdaş senagat, oba hojalygyna degişli önümçilikleriňdir hyzmatlaryny giň görnüşlerini hödürleýärler.

(Dowamy 4-nji sahypada).

«Gündogar akymy» hojalyk jemgyýeti Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllygy mynasybetli Türkmenistanyň ykdysady üstünlikleriniň sergisinde özüniň mynasyp sowgady bilen gatnaşdy. «Günay» haryt nyşany bilen täze 400 gram, 200 gram agyrylykdaky gaplarda gaplanylýan ösümlik ýaglaryndan taýýarlanylýan sprediň önümçiligi sergä gatnaşyjlara tanyşdyryldy.

Garaşsyzlygyň 33 ýyllygyna

www.br.com.tm

Ýurdumyzyň ykdysady üstünliklerine bagyşlanan sergi geçirildi

(Başlangyjy 3-nji sahypada.)

Bu ugurda netijeli işleri ýola goýan «Optimum» suwaryş ulgamlary hususy kärhanasyny görkezmek bolar. Serginiň dowamynda hususy kärhananyň menejeri Mekan Ýegenow alyp barýan işleri dogrusynda aýdyp geçdi: «Telekeçi Pena Artykowanyň esaslandyran «Optimum» suwaryş ulgamlary hususy kärhanasy

damjalayn we ýagyş görmüşindäki suwaryş enjamlaryny gurnap we abatlap berýär. Häzirki wagtda ýer yüzünde suwy tygşyly peýdalanmak hakynda möhüm çäreler amala aşyrylýar. Şunda oba hojalygyna ösdürilip ýetişdirilýän baglary, ösümlükleri ýitgisiz suwurmak zerur bolup durýar. Bu ugurda suwy tygşyly saklamaga uly mümkinçilik berýän damjalayn suwaryş ulgamy möhüm ähmiýete eýedir.

Biziň «Optimum» suwaryş ulgamlary hususy kärhanamyz 1 ýyl kepillik bilen ýurdumyzyň ähli ýerlerine damjalayn we ýagyş görmüşindäki suwaryş enjamlaryny gurnap berýär. Şeýle-de uzak ýerlerdäki bagyçlyklarydyr dürli ekinleri suwurmak üçin

niýetlenen geomembrana howuzlaryny hem gurnap berýär. Bu enjam ätiýaçlyk suw gorlaryny saklaýjy bolup hyzmat edýär.

Suwaryş üçin gerekli bolan enjamlar Türkýyeden, Eýran Yslam Respublikasyndan getirilýär.

Şanly Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllygyna bagyşlanan köpugurly sergide Merkezi hem-de täjirçilik banklarynyň diwarlyklary-da sergä gelyänlerde uly gyzyklanma dörettdi. Olarda söwdany guramak işinde ykdysady özgertmeleriň oňyn täsiri beýan edilipdir. Şeýle-de beýik özgertmelere eýe bolýan bank ulgamynda häzirki wagtda raýatlarymyz üçin döwrebap hyzmatlaryň giň görnüşleri hödürlenilýär. Bu barada «Halkbank»

paýdarlar täjirçilik bankynyň hünärmeni Aýlar Berdigylyjowa şeýle gürrüň berdi: «Ýakynda Türkmenistanyň «Halkbank» paýdarlar täjirçilik banky täze «Sanly karz» ulgamyňy işläp düzdi we oňaşdyrdy. Innowasiýa hyzmaty raýatlaryň karz almakda sanly ulgamy ulanmak arkaly internet bilen uzakdaky müşderi hyzmatynyň üpjün edýär. Sarp ediji karz üçin ýüz tutmagynyň dowamynda ýörite ykjam programma-

ny ulanylýp, bu işi doly onlaýn ýagdaýda amala aşyryp bilýer.

Häzirki wagtda «Halkbank» paýdarlar täjirçilik banky daşary ýurtta oňaýan türkmen talyplary üçin «Sanly töleg» hyzmatyny ýola goýmak üçin deňişli işleri alyp barýar.

Eziz Watanymyzyň gazanan üstünliklerini görkezýän nobatdaky gözden geçirilişiň oňa gatnaşan her bir türkmenistanlynyň kalbynda buýsanç we guwanç duýgularyny döredendigi olaryň her biriniň ýüzünden aňsa bolýar.

Nagma APBAÝEWA,
Döwletmämmed Azady adyndaky
TMDDI-niň magistranty.

Aşgabatda täze ýaşaýyş jaýlary ulanmaga berildi

20-nji sentýabrda ýurdumyzyň Garaşsyzlyk baýramynyň öňüsyrasynda paýtagtymyzyň «Parahat — 7» ýaşaýyş toplumynda 3 sany 9 gatly ýaşaýyş jaýy we seýilgäh dabaraly ýagdaýda ulanmaga berildi.

Äçylyş dabarasyna Aşgabat şäher we etrap halk maslahatlarynyň, jemgyýetçilik guramalarynyň, köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň wekilleri, il sylagly ýaşulular, köp sanly ýaşaýyşlar hem-de myhmanlar gatnaşdylar.

Medeniýet we sungat ussatlarynyň belent ruha beslenen aýdym-sazly çykyşlary bu ýerde guralan dabara özboluşly baýramçylyk öwüşginini çäýdi. Dabarada çykyş edenler täze ýaşaýyş jaýlarynyň Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllygynyň öňüsyrasynda ajaýyp sowgat bolandygyny nygtap, ýurdumyzyň gülläp ösmegi, halkymyzyň abadan durmuşda ýaşamagy ugrunda uly işleri durmuşa geçirýän hormatly Prezidentimize tüýs ýürekden hoşallyk bildirdiler.

Soňra dabara gatnaşyjylar täze jaýlarda rahat ýaşamak üçin döredilen şertler bilen tanyşdylar.

9 gatly, her biri 54 we 36 öýli ýaşaýyş jaýlarynyň gurluşygynda hem-de olaryň enjamlaşdyrylyşynda, bezeg işlerinde döwrebap binagärlik çözümleri peýdalanylýpdyr. Binalaryň ýa-

Hudaýberdi OJAROW, Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutunyň talyby.

naşyk ýerleri doly abadanlaşdyrylyp, deňişli ýol-ulag, inženerçilik-tehniki düzümler göz önünde tutulýpdyr.

Dabara gatnaşyjylary çagalar aýdym-saz toparlary şowhunly çykyşlary bilen garşy aldylar, şeýle hem türgerler ussatlyklaryny görkezdiler. Dabaranyň dowamynda tapawutlanyp zähmet çeken gurluşykçylara hormatly Prezidentimiziň adyndan sowgatlar gowşuryldy.

Sanly we «ýaşyl» ykdysadyýet — döwlet syýasatynyň ileri tutulýan ugry

20-nji sentýabrda Türkmenistanyň Ykdysadyýet toplumynda ýurdumyzyň Garaşsyzlygynyň 33 ýyllygyny mynasybetli «Sanly we «ýaşyl» ykdysadyýet — durnukly ykdysady ösüşi üpjün etmegiň şerti» atly ylmy-amaly maslahat geçirildi. Oňa ýurdumyzyň deňişli ministrlikleriniň we pudaklaýyn dolandyryş edaralarynyň, maliýe düzümleriniň, ugurdaş ýokary okuw mekdepleriniň ýolbaşçylarydyr wekilleri gatnaşdylar.

Maslahata gatnaşyjylaryň belleşleri ýaly, sanly ykdysadyýete geçmekde milli intellektual tehnologiýalar ulgamyň ösdürmek, innowasion tehnologiýalaryň ornaşdyrylmagyny höweslendirmek, bu ugurlarda halkara hyzmatdaşlygyň

ýola goýulmagy aýratyn ähmiýete eýe bolýar. Şeýle hem maglumatlaryň kiberhowplara garşy goraglygynyň üpjün edilmegini, maliýe ulgamyň, döwlet dolandyryşynyň durnuklylygynyň ýokarlandyrylmagyna uly üns berilýändigini nygtaldy.

Maslahatyň ahyrynda oňa gatnaşyjylar netijeli zähmet çekmäge döredýän hemmetaraplaýyn şertleri üçin hormatly Prezidentimize tüýs ýürekden hoşallyk bildirdiler. Şeýlelikde, şu gezekki forum ýurdumyza sanly we «ýaşyl» ykdysadyýeti ösdürmek, ösüşiň ylma we derejesine çykmak boýunça alyp barýlan giň möçberli işleri aýdyňlygy bilen şöhlendirdi.

Sonagözel NURGELDIÝEWA,
Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň akuşerçilik we ginekologiya kafedrasynyň assistenti.

20-nji sentýabrda Türkmenistanyň Ykdysadyýet toplumynda ýurdumyzyň Garaşsyzlygynyň 33 ýyllygyny mynasybetli «Sanly we «ýaşyl» ykdysadyýet — durnukly ykdysady ösüşi üpjün etmegiň şerti» atly ylmy-amaly maslahat geçirildi.

Şu günleriň gürrüni

Garaşsyzlygyň röwşen ýoly

Türkmenistanyň Telewideniýe, radiogepleşikler we kinematografiýa baradaky döwlet komitetiniň hünär tehniki okuw mekdebiniň hem-de Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Aşgabat şäheriniň Köpetdag etrap geňeşiniň bilelikde guramagynda okuw mekdebinde bilim alýan ýaşlaryň arasynda Garaşsyzlyk baýramynyň 33 ýyllygy mynasybetli, sport bäsleşikleri geçirildi.

Talyp ýaşlaryň taýýarlan bäsleşikleri örän gyzykly we çekeşikli geçdi. Sportuň şaşka görnüşi boýunça guralan bäsleşik 4 tapgyr boýunça geçirildi. Bäsleşik 1-nji we 2-nji ýyl talyplaryň arasynda geçirildi. Oýnuň netijelerine görä, 1-nji orna okuw mekdebiniň 1-nji ýyl talyby Şatlyk Nazarow, 2-nji orna okuw mekdebiniň 2-nji ýyl talyby Aýnur Agaýewa, 3-nji orna okuw mekdebiniň 2-nji ýyl talyby Aksoltan Ataýewa mynasyp boldular. Bäsleşigiň ahyrında emin agzalary çykyş edip, ähli talyplary ýetip gelýän Garaşsyzlyk baýramy bilen gyzgyn gutlap, ýeňijilere guramaçylyk

toparynyň adyndan gymmatbahaly sowgatlary gowşurdylar.

Saglyk — ýaşayşyň röwşen geljegi, bedenimiziň berkligi. Sport bilen ynsan sagdyn, ugur tapyjy, çalasyň, ruhubelent bolýar.

Watanymyz parahat, asmanymyz asuda, nesillerimiz bagtyýar. Bize bagtly durmuşy peşgeş beren Milli Liderimize, Arkadagly Gahryman Serdarymyza çäksiz hoşallygymyzy bildirýäris.

Maral HYDYROWA,
Türkmenistanyň Telewideniýe, radiogepleşikler we kinematografiýa baradaky döwlet komitetiniň hünär tehniki okuw mekdebiniň mugallymy.

Garaşsyzlyk — ösüşleriň binýady

Yurdumyz özüniň energiýa serişdelerine bolan isleglerini doly üpjün edýär, şeýle-de onuň köp mukdaryny daşarky bazarlara çykarýar. Ykdysadyýetiň pudaklaryny okgunly ösdürmäge ähmiýet bermek bilen, Türkmenistan dünýäniň çalt ösýän, öndebaryjy ýurtlarynyň sanawynda mynasyp ýer alýar. Bu bolsa ýurdumyzyň tebigy baýlyklaryny netijeli, ekologiýa taýdan howpsuz özleşdirmäge, bähbitli döwletara hyzmatdaşlygy giňden ýola goýmaga ýardam berýär.

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Gal-kynyş döwrüniň iň häsiýetli alamaty ähli jemgyýeti öz içine alýan ägirt uly döredijilik ruhundan ybaratdyr. Hemme ýerde joşgunly zähmet rowaçlanýar, ähli ugurlarda ykdysady ösüşler, haýran galdyryjy özgerişlikler bolup geçýär, täze-täze gözýetimler açylýar. Beýik ösüşler bilen dünýäni haýrana goýýan Türkmenistanda ata-baba dowam edip gelen adalatlylyk, haýyr-sahawat, ynsanperwerlik, dost-doganlyk, gurmak, döretmek ýörelgelerine eýerilip, parahatçylyk söýüjilik ýörelgesi dabaralanýar. Türkmen jemgyýetini uly ösüşlere alyp barjak köpugurly işler durmuşa geçirilýär. Häzirki bagtyýar döwrümiziň her bir günü ýurdumyzyň taryhyna altyn harplar bilen ýazylyp, guwanja, buýsanja beslenýän täze senenamalar hökmünde ýazylýar.

Garaşsyzlyk ýyllarynyň taryhyna ser salsaň, onuň her bir pursadynyň ýurdumyza ýeten belent sepgitleriň we durmuş-ykdysady ösüşleriň janly şaýady bolan möhüm wakalardan, şanly senelerden doludygyna göz ýetirmek mümkin. Milli Liderimiziň öndengörüjilikli syýasaty netijesinde, ykdysadyýetde, syýasatda, medeniýetde, ylymda gazanylan üstünlikler hem-de ýetilen belent sepgitler hormatly Prezidentimiz tarapyndan mynasyp dowam etdirilýär. Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň döwlet derejesinde amala aşyrylan beýik işleriniň netijesinde, milli ylym, bilim ulgamyna uly ähmiýet berilýändigini-de bellemek örän buýsançlydyr.

Watandaşlarymyz şanly Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllyk baýramyny ösüşler bilen garşy alýarlar. Garaşsyzlygyň 33 ýylynyň dowamynda eziz Diýarymyzda asyrlara barabar işler amala aşyryldy. Garaşsyzlyk halkymyzyň berkarar döwlet bolmak baradaky arzuw-islegleriniň amala aşmagydyr. Hormatly Prezidentimiz: «Döwletimiziň Garaşsyzlygyny almagy biziň ata-babalarymyzyň asyrlarboýy eden iň uly arzuwларыnyň we iň arzly umytlarynyň amala aşmagynyň nyşanydyr» diýip belleýär. Bu ýyl agzybiriň halkymyz döwlet Garaşsyzlygymyzyň, ýagny atababalarymyzyň arzuwларыnyň wysala ýeten gününüň 33 ýyllygyny toýlaýar.

Toýlary toýlara ulaýan ýurdumyza halkymyz jebislikde özüniň baş baýramyna — mukaddes Garaşsyzlygynyň şanly 33 ýyllyk toýuna ýokary ruhubelentlikde barýar. Hormatly Prezidentimiziň töweregine mäkäm jebisleşen halkymyz şanly toý mynasyp garşylamagy uly bagt hasaplaýar. Bagtyýar halkymyz eşretli döwräna ýetiren Milli Liderimize, peder ýoluny mynasyp dowam etdirýän hormatly Prezidentimize bolan çäksiz hoşallyklaryny bildirýärler. Döwletli-döwränä ajaýyp zamanada ýaşadyň, halkymyzy toýlardan-toýlara alyp barýan, her bir günümüzi ýatdan çykarmajak ajaýyp pursatlara besleýän Milli Liderimiziň hem-de hormatly Prezidentimizi, mähriban halkymyzy şanly Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllyk baýramy mynasybetli tüýs ýüregimizden gutlaýars. Toýlaryňyz toýlara ulaşsın!

Hurmagül REJEPOWA,
Lebab welaýatynyň Çärjew etrabynyň daşary ýurt dilleri guňlaşdyryp öwredýän 39-njy orta mekdebiň taryh mugallymy.

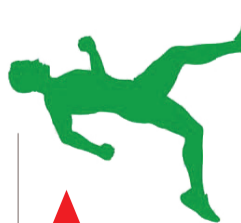
Sakasy — saglyk

Güýz paslynda möwsümleýin keselleriň önüni almak üçin peýdaly maslahatlar:

- * Paslyň aýratynlygyna laýyklykda geýinmeli.
- * Sagdyn durmuş ýörelgesine eýermeli.
- * Bedenterbiýe we sport bilen meşgullanmaly.
- * Sagdyn we kadaly ýmitlenmeli. Witaminlere baý bolan önümleri ulanmaly.
- * Arassa agyz suwuny ýeterlikli mukdarda içmeli.
- * Şahsy we jemgyýetçilik arassaçylyk tertip-düzgünlerini berk berjaý etmeli.
- * Iş ýeriniňizde we öýüňizde otaglaryň howasynyň arassa bolmagyny gazanmaly.
- * Ýiti respirator ýokanç keseliniň ilkinji alamatlary ýüze çykan ýagdaýynda hökman maşgala lukmanyna ýüz tutmaly.
- * Özbaşdak antibakterial derman serişdelerini ulanmaktan saklanmaly. Derman serişdelerini diňe lukmanyň görkezmesi bilen ulanmaly.
- * Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmenistanyň dermanlyk ösümlikleri» atly köp jiltli ylmy-ensiklopedik kitabyndaky dermanlyk ösümliklerden taýýarlanan melhem çaýlary maşgala lukmany bilen maslahatlaşyp, yzygiderli içmeli.
- * Maşgala lukmany bilen maslahatlaşyp, keselleriň önüni alyş sanjymyny öz wagtynda almaly.

Türkmenistanyň Saglygy goraýşy we derman senagaty ministrliginiň Saglygy goraýşyň habarlar merkezi.

Saglygyňyz
öz eliňizde!

Sagdyn
durmuş
ýörelgesine
eýeriň!

Abadançylygyň goragynda

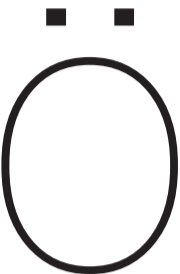
Yangyn howpsuzlyk düzgünlerini berjaý etmegiň esasy watandaşlarymyzyň howpsuzlygydyr. Şeýle bolansoň, Türkmenistanyň Içeri işler ministrliginiň Döwlet yangyn howpsuzlygy gullugy şulary ýatladýar:

Otluçöpi, çakmagy çagalara elýetmez ýaly ýerlerde saklap, çagalara ot bilen garagolluk etmäge ýol bermeli däldir. Kiçi ýaşly çagalary gözegçiliksiz galdyryp, işläp duran gaz-elektrik enjamlaryna gözegçilik etmegi tabşyrmak örän howpludyr. İşläp duran gaz-elektrik durmuş enjamlaryny gözegçiliksiz galdyrmak, senetçilik usulynda ýasalan gaz-elektrik enjamlaryny ulanmak dürli hadysalaryň üstünden eltýändigini ýatdan çykarmaly däldir.

Janymyza, saglygymyza, jemgyýetiň hem döwletiň bähbitlerine maddy zyýan ýetirýän gözegçiliksiz otdan seresap boluň!

Türkmenistanyň Içeri işler ministrliginiň yangyndaky Yangyn howpsuzlygy müdirliginiň wagyz-nesihat bölümi.

Täze döwrüň ösüşinde intellektual eýeçiligiň orny

Ösen döwürde tehnologiýanyň, innowasiýalaryň we sanly ulgamyň kämilleşmegi bilen intellektual eýeçiligiň ähmiýeti has-da ýokarlandy. Dünýä ykdysadyýeti, medeniýet, ylym we bilim ulgamlarynda intellektual eýeçiligiň goralmany we ösdürilmegi zerur meseleleriň biridir.

«Intellektual eýeçilik» adalgasy XVIII we XIX asyrlarda ykdysadyýet we hukuk ylmynyň käbir wekilleri tarapyndan agzalyp gelendigine garamazdan, onuň giňden dolanyşyga girizilmegi diňe 1967-nji ýylda Bütindünýä intellektual eýeçilik guramasynyň döredilmegi barada Konwensiýanyň kabul edilmeginden soň bolup geçdi. Bu guramanyň esaslandyryjy resminamalaryna laýyklykda, intellektual eýeçilik — bu senagat, ylym, edebiyat we çeperçilik çygyrlarynda intellektual işi netijelerine berkidilen kanuny hukuklardyr.

Häzirki döwürde intellektual eýeçilik diňe bir hukuky goramak düşünjesi däl,

de, eýsem, täze ideýalaryň, oýlap tapşlaryň we tehnologik özgertmeleriň esasy çeşmesi bolup durýar. Kompaniýalar,

alymlar we döredijiler öz işlerini goramak bilen, intellektual eýeçilikden ykdysady peýda gazanýarlar, dünýä derejesinde täsirini artdyýarlar. Şonuň üçin, intellektual eýeçiligiň hukuk goragy we oňa döwlet tarapyndan berilýän goldaw ähli taraplaýyn möhüm ähmiýete eýedir.

Türkmenistanda intellektual eýeçilik ulgamynyň kuwwatynyň artdyrylmagy, ilatyň durmuş taýdan goraglylygyny üpjün edýän çäreleriň durmuşa geçirilmegi ýurdumyzda zähmet gatnaşyklarynyň döwrebat derejede ösdürilýändigini subutnamasydyr. Türkmenistanyň Konsti-

tusiýasy, Türkmenistanyň Raýat Kodeksi, «Ylym intellektual eýeçilik hakynda», «Algoritmeleriň, elektron hasaplaýjy maşynlar (EHM) üçin programmalaryň, maglumat bazalarynyň we integral mikroshemalaryň topologiýasynyň hukuk taýdan goralyşy hakynda», «Seleksiýanyň gazananlaryny hukuk taýdan goramak hakynda», «Awtorlyk hukuky we gatyşyk hukuklar hakynda», «Gyzyl Ýarymaýyň we Gyzyl Hajyň nyşanlaryny peýdalanmak we goramak hakynda», «Oýlap tapşlaryň hukuk goragy hakynda», «Senagat nusgalarynyň hukuk goragy hakynda», «Haryt nyşanlary hakynda», «Harytlaryň gelip çykan ýerleriniň atlary hakynda», «Firma atlary hakynda» Türkmenistanyň kanunlary we beýleki kadalaşdyryjy namalar intellektual eýeçiligi goramakda esasy kanunçylyk binýat bolup durýar.

Türkmenistan halkara gatnaşyklarynyň subýekti hökmünde Bütindünýä intellektual eýeçilik guramasy bilen işjeň gatnaşyklary alyp barýar. Biziň ýurdumyz Bütindünýä intellektual eýeçilik guramasyna 1995-nji ýylda girip, degişli Konwensiýa goşuldy. Milli intellektual eýeçilik ulgamynyň döredilene bari, senagat eýeçiligi ugrunda Türkmenistanyň halkara patent ulgamyna goşulmagyna mümkinçilik berýän halkara hyzmatdaşlygy esasynda möhüm ädim ädildi. Häzirki wagtda Türkmenistan intellektual eýeçilik hukugyny goramak çygyrynda birnäçe halkara konwensiýalaryna, şertnamalaryna we ylaşyklaryna goşuldy.

Dürlü ýurtlarda intellektual eýeçiligiň goralmany we bu ugurda halkara hyzmatdaşlygy global ösüşiň möhüm bölegi bolup durýar. Halkara şertnamalaryň we guramalaryň orny intellektual eýeçiligiň dünýä derejesinde dolandyrylmagyna

oňaly täsir edýär. Bütindünýä intellektual eýeçilik guramasy (WIPO) we Patente hyzmatdaşlyk ylalaşygy (PCT) ýaly institutlar dünýäniň dürli künjeklerinde intellektual eýeçilik meselelerinde hyzmatdaşlygy we hukuk goragyny üpjün edýär.

Intellektual eýeçilik global derejede bäsdeşligi ýokarlandyýar, kompaniýalaryň we şahsyýetleriň öz işlerini dünýä derejesinde hödürlemeklerine mümkinçilik berýär. Dürlü ýurtlaryň intellektual eýeçiligiň goragyny üpjün etmede ulanylan strategiýalary hem olaryň ykdysady ösüşine itergi berýär.

Intellektual eýeçilik ýaş nesliň döredijilik we tehnologiýa işleriniň öňe gitmegi üçin möhüm bir gurala öwrülýär. Ýaşlaryň öz döredijilik we innowasion işlerini ösdürüp, jemgyýetiň intellektual ösüşine goşant goşmagy olaryň intellektual emläklerini goramak bilen baglydyr. Milli

intellektual eýeçilik strategiýalarynyň işlenip düzülmegi we halkara derejesinde intellektual emläk goragynyň üpjün edilmegi ýaşlara öz pikirlerini we ideýalaryny durmuşa geçirmekde köp mümkinçilikleri berýär.

Netijede, intellektual eýeçilik diňe bir döredijilik işlerini goramak meselesi bolman, eýsem, ol ykdysadyýetiň, tehnologiýanyň we jemgyýetiň umumy ösüşiniň esasy düzýär. Intellektual eýeçiligiň ähmiýeti diňe bir ykdysadyýet we tehnologiýa bilen çäklenmän, giňişleýin durmuş-ykdysady ösüşde hem möhüm orun eýeleýär. Täze döwür bize intellektual eýeçiligiň orny bilen bagyýetimiziň öňe gitmeginiň we global bazarda öz mümkinçiliklerimizi artdyrmagyň täze ýollaryny görkezýär. Intellektual eýeçiligiň hukuk goragy we ony ösdürmek täze döwrüň maksadyna ýetmekde esasy gurallaryň biridir.

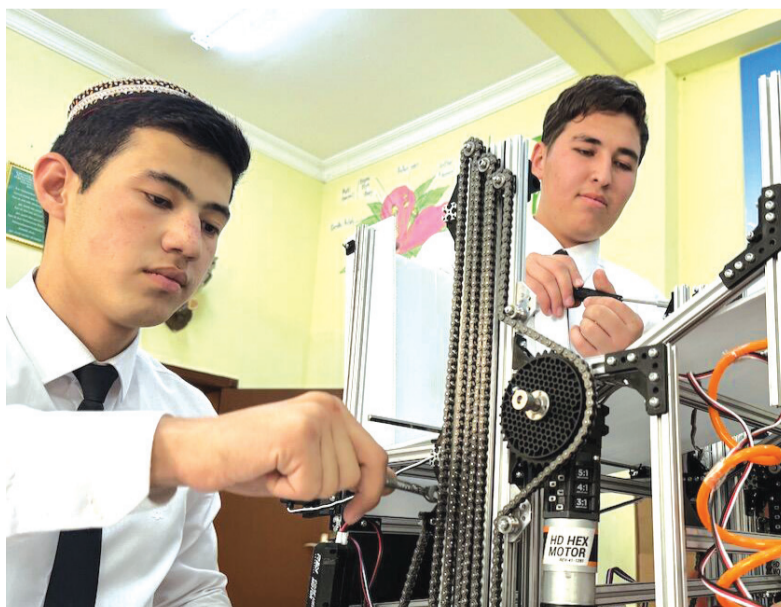
Türkmenistanly okuwçylar Gresiyada geçiriljek Robototehnika boýunça dünýä çempionatyna gatnaşarlar

Türkmenistanyň Robototehnika bölümüniň milli ýygyn-dysynyň agzalary 2024-nji ýylyň 26 — 29-njy sentýabry aralygynda Gresiya Respublikasynyň Afiny şäherinde 190-dan gowrak döwletiň gatnaşmagynda geçiriljek Robototehnika boýunça dünýä çempionatyna gatnaşarlar.

Ýaryşda Türkmenistanyň toparyna mekdep okuwçylary — Aýlar Tekäýewa, Gülhatyja Ataýewa, Şatlyk Batyrow, Merdan Muhammetrazow, Aýhan Baýramow wekilçilik ederler. Topara Arkadag şäherindäki 1-nji ýöriteleşdirilen okuw-terbiýeçilik toplumynyň Robototehnika bilim merkeziniň mugallymy Myrat Sähretgulyýew hem-de «Kämil bilim» okuw merkeziniň robototehnika bölümüniň mugallymy Didarberdi Badyýew ýolbaşçylyk eder.

Bu ýylky robotlar «Feeding The Future» temasy boýunça gurlup, dünýä çempionatynda çykyş ederler.

Türkmen toparynyň wekilleriniň aýtmagyna görä, olar öz robotynyň üstünde 4 aýlap işledi we çykyş üçin iň kämil görnüşe getirdi.

Taýýarlan: Kuwwatmyrat GAÝYPOW, Myrat Garryýew adyndaky TDLU-nyň anesteziologiya reanimatologiya kafedrasynyň müdiri.

Ilon Maskyň «Neuralink» gözi görmeýänleriň görüşini dikeltmek üçin implantatynyň üstünde işleýär

Ilon Mask tarapyndan esaslandyrylan «Neuralink» kompaniýasy «Blindsight» implantatynyň ABŞ-nyň Azyk we derman serişdelerine gözegçilik müdirliğini (FDA) «öňdebaryjy enjam» statusyna eýe bolandygyny aýtdy. Bu status ömre howp salýan ýagdaýlary bejermäge gönükdirilen lukmançylyk enjamlaryna berilýär. Statusyň berilmegi enjamlaryň işlenip taýýarlanýşy we synagdan geçirilişini çaltlaşdyrmaga gönükdirilendir diýip, «Reuters» habar berýär. «Neuralink» «Blindsight» enjamy iki gözünü we görüş nerwisi-

ni ýitiren adamlara-da görmäge mümkinçilik berer. Görüş korteksiniň zaýalanmazlygy şerti bilen, hatda dogluşdan körlere-de ilkinji gezek görmäge mümkinçilik berer. Eger görüş gabygyna zeper ýetmedik bolsa, ol dogabiti körlere hem görmäge mümkinçilik berer. Görüşüň, ilki atari grafikasyny ýaly, durulygy pes bolar, ýöne soňlugy bilen, ol tebigy görüşdenem has gowulaşyp biler we infrazyly, ultramelewşe ýagdaýda tolkunlaryň uzynlygyny radiolokasion diapazonda görmäge mümkinçilik berer» diýip, Ilon Mask gürrüň berdi.

Taýýarlan: Jennet KAKAMYRADOWA, Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň nerw keselleri we neýrohirurgiya kafedrasynyň assistenti.

Ilon Mask tarapyndan esaslandyrylan «Neuralink» kompaniýasy «Blindsight» implantatynyň ABŞ-nyň Azyk we derman serişdelerine gözegçilik müdirliğini «öňdebaryjy enjam» statusyna eýe bolandygyny aýtdy. «Neuralink» «Blindsight» enjamy iki gözünü we görüş nerwisini ýitiren adamlara-da görmäge mümkinçilik berer.

Döwür we dünýä

www.br.com.tm

TARYH

Ol Rumustany görsem...

(Başlangyjy gazetini geçen sanlarynda).

(Üç yklymyň döwleti)

Türk edebiyatçy alymlarynyň bellemeklerine görä, Magtymgulynyň «Döwletalynyň» atly meşhur sygry hem bu döwletiň şan-şöhretyna bagyşlanypdyr. Şonuň üçinem türk edebiyatçylary, taryhçylary bu goşgynyň teswiri barada birnäçe makala ýazypdyrlar. Elbetde, bu mesele özbaşyna öwrenilmeýli ylmy tema bolup durýar.

Agajan ATAÝEW,
Döwletmämmed Azady
adyndaky Türkmen milli
dünýä dilleri institutynyň
uly mugallymy.

Häzirki zaman türk taryhçysy we edebiyatçysy Mustafa Nejati Sepetçioğlunyň on iki kitapdan ybarat romany özünde jemleýän «Beýik nebere» diýlip atlandyrylýan işi hem Türkmen — Seljuk we onuň taryhy dowamaty bolup durýan Türkmen — Osmanly döwletleriniň uly syýasy wakalaryna bagyşlanan meşhur eseridir. Bu eseriň birinji kitabyny awtor 1971-nji ýylda «Kilt» («Açar») ady bilen çap etdiripdir. Romanyň ilkinji bu kitaby 10 – 15 gezek neşir edilipdir. Soňkulary bolsa 4-5 gezek çap edilipdir. Bu romanyň inä soňky on ikinji kitaby 1989-njy ýylda türk dilinde çap edilýär. Bu romanyň gaýta-gaýta çap edilmegi, okyjylar tarapyndan gyzgyn garşylanandygyny we oňa bolan bimöçber islegiň bardygyny aňladýar.

Gürrüňimiziň şu ýerinde bir ýagdaýy ýatlap geçmelidir. Ýagny «Ülke» («Ülke») atly sekizinji kitapda Malazgirt söweşinden soň, türkmenleriň Anadola we Günabatara tarap göçmekleriniň taryhy sebäpleri, şeýle hem Anadoluda türkmenleriň ýurt tutunşlary dürli gyzykly wakalar bilen açylyp görkezilýär. Şeýle hem ýokarda ady görkezilen sekizinji kitapda türkmenleriň Günbatara tarap göçüşlerinde meşhur alym, Türküstan-Horasan erenleriniň piri diýlip tanalýan Hoja Ahmet Ýasawynyň öwüt-ündewleri, onuň bu ugurdaky taryhy hyzmatlary beýan edilýär. Bu eserde beýan edilişi ýaly, meşhur danyşment-alym Hoja Ahmet Ýasawy türkmenleriň Günbatara tarap göçüşlerinde esasy meseläniň milli gymmatlyklaryny, diliňi, döp-dessurlaryny, baýlyklaryny asyl durkunda saklamakdygyny watandaşlaryna sargyt edýär.

Türkmenleriň Anadoluda ýurt tutunyp, ymykly ornaşmaklary we Türkmen — Osmanly döwletiniň döreyşi barada Türkiýe döwletinde ýüzlerçe ylmy we çeper kitaplar bar. Biz toýdan topukça diýlişi ýaly, şolaryň diňe käbiri barada durup geçdik. Elbetde, «Beýik nebere» diýlip atlandyrylýan meşhur taryhy romanyň «Ülke» («Ülke») atly sekizinji kitaby barada türk taryhçylary we edebiyatçylary ençeme gyzykly seslenmeler ýazdylar. Umuman, türkmenleriň Kiçi Aziýada guran Osmanly

döwleti barada ylymda we dünýä edebiyatyna müňlerçe eserleriň bardygyny bellemelidir. Bu gymmatly eserleri öwrenip, ony dünýä ýaýmak hem taryhçylaryň ilkinji watançylyk borçlarynyň biridir.

Şeýle hem dünýä taryhynda bolup geçen juda beýik we eýýamlary özgerdiji wakalar (fenomenler) çeper görnüşde belli bir derejede dünýä edebiyatynyň meşhur eserlerinde öz beýanyny tapypdyr. «Elbetde, edebiyat taryhy wakalaryň çeper keşbi we çeper beýanydyr. Eger-de taryhy çeşmeleri we ýyl ýazgylaryny tapmasaň, oňa duşmasaň, onda sen edebiyatyň has meşhur eserlerine ýüzlen» diýip, meşhur rus ýazyjysy A.P.Çehow juda ýerlikli belläpdir.

Türkmen — Seljuk döwleti we onuň taryhy dowamaty bolup durýan Türkmen — Osmanly döwleti hem dünýä taryhyndaky hakyky fenomen (eýýamlary özgerdiji) döwletlerdir. Bu döwletleriň taryhy arena gelmekleri bilen dünýä taryhynda juda uly özgerişler, ösüşler bolup geçipdir. Biz bu ýagdaýy diňe Beýik Yüpek ýolunyň mysalynda hem görüp bilýäris. Türkmen — Osmanly döwleti dünýäniň üç çatrygynda ýerleşmek bilen, Günorta — Gündogar Ýewropanyň, Demirgazyk Afrikanynyň we Kiçi Aziýanyň halklaryny, medeniýetlerini birleşdiripdir, has takygy, şol yklymlardaky uruşlar, dawa-jenjeller belli bir döwür kiplapdyr. Bu yklymlarda ösen söwda we medeni gatnaşklar birkemsiz ýola goýlupdyr. Dini we etniki berleşmeleriň juda uly toplumynyň ýerleşen ýeri bolan bu yklymlardaky asudalygy we parahatçylygy Türkmen — Osmanly soltanlary ýola goýupdyrlar. Bu ýagdaý baryp orta asyrlarda dünýä jemgyýetçiliginde ykrar edilipdir. Dünýä meşhur taryhçylar öz işlerinde Türkmen — Osmanly soltanlarynyň bu beýik taryhy hyzmatlaryny aýratyn belläpdirler.

Türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň «Mertler Watany beýgeldýär» atly kitabynyň hem şeýle gymmatly setirler bar: «Türkiýe Respublikasynyň ozalky Prezidenti Süleýman Demireliň 1993-nji ýylyň dekabrynda Ankarada türkmen žurnalistleri bilen bolan söhbetdeşliginde eden çyky-

şynda: «Beýik Seljuk döwletini guranlar hem türkmenleriň kynyk taýpasyndandyr. Osmanly döwletini gurup, alty asyrlap Wena çenli türküligi we musulmanlygy ýöreden gaýy taýpasy-da türkmenidir» diýen sözleri türkmenleriň gaýduwsyzlygyna berlen ýokary bahadyr. Halkymyz diňe bir häzirki Türkmenistanyň çäginde däl, eýsem, ondan alyslarda-da köp sanly döwletleri berkarar edipdirler».

Türkiýe Respublikasynda Oguz han, Seljuk beg, Alp Arslan, Sanjar, Jeleddin ýaly adam atlary inä köp dakylýan atlaryň hatarynda durýandygyny häzirki zaman sosiolog alymlary belleýärler.

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe täze döwre gadam basan türkmen-türk gatnaşyklaryna zamanamyzyň senenamalarynda «Iki döwlet, bir millet» diýlip at berilýär. Bu umumylyklar öz gözbaşyny taryhyň uzak döwürlerinden alyp gaýdýar.

Geçen ýylyň oktyabr aýynda Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedowyň doganlyk döwlete resmi sapary wagtynda Türkiýe Respublikasynyň Prezidenti Rejep Taýyp Ärdoganyň arasynda ýokary derejeli gepleşikler geçirildi. Bu duşuşygyň doganlyk ýurduň milli baýramynyň — Respublikanyň döredilmeginiň 100 ýylygynyň belenilýän günlerine gabat gelmeği özboluşly mana eýedir. Şeýle hem Türkmenistanyň Prezidentiniň Türkiýe Respublikasyna amala aşyran ilkinji resmi sapary iki doganlyk ýurduň arasyndaky gatnaşyklaryň has-da ösdürilmegine uly itergi berjekdigi belenildi. «Aksaraý» köşgünde geçirilen ýokary derejedäki gepleşiklerden soňra sowgat alyşmak dabarasy geçirildi. Onda Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow Türkiýe Respublikasynyň Prezidenti Rejep Taýyp Ärdogana «Gardaş» atly türkmen alabaýyny sowgat etdi. Türkiýäniň Prezidenti hem, öz gezeginde, Türkmenistanyň Prezidentine iki sany ýerli güjüjegi sowgat berdi.

Şu ýylyň 1-2-nji martynda türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyz Türkiýe Respublikasyna geçirilen III Antalya diplomatiýa forumyna gatnaşdy. Şol forumyň dowamynda halkymyzyň asylyly däbine görä, Gahryman Arkadagymyz 70 ýaş ýubileýi mynasybetli, türk Lideri Rejep Taýyp Ärdogana türkmeniň milli geýiminiň naýbaşy nusgalarynyň biri bolan milli içmegi sowgat berdi. Bu içmek sary reňkli ýokary hilli deriden taýýarlanyp, nagyşlar bilen bezelipdir. Döp bolşy ýaly, içmek il içinde uly abraýdan peýdalanýan adamlara aýratyn hormatyň nyşany hökmünde gowşurylýar. Şeýle hem türkmen içmegi rahatlygy, ýylyň islendik paslynda geýmek üçin amatlydygy bilen hem tapawutlanýar.

Gahryman Arkadagymyz hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyz ýurdumyzyň ykdysady ösüşinde doganlyk Türkiýe döwletiniň işewürleriniň hem uly işler alyp barýandyklaryny hemişe buýsanç bilen nygtaýarlar. Umuman, gojaman taryhyň jümmüşinden gözbaş alýan iki doganlyk halkyň gatnaşyklary biziň zamanymyzda aýratyn bir taryhy döwre gadam basdy. Goý, mundan beýläk hem taryhy dowamatdan kemal tapan iki doganlyk döwletiň gatnaşyklary hemişe gülläp össün!

(Soňy).

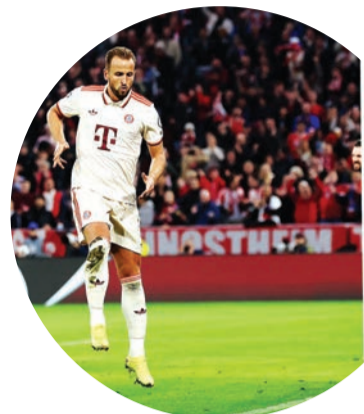

Türkiýe Respublikasynda Oguz han, Seljuk beg, Alp Arslan, Sanjar, Jeleddin ýaly adam atlary inä köp dakylýan atlaryň hatarynda durýandygyny häzirki zaman sosiolog alymlary belleýärler. Täze döwre gadam basan türkmen-türk gatnaşyklaryna zamanamyzyň senenamalarynda «Iki döwlet, bir millet» diýlip at berilýär.

Biznes reklama

8

«Bawariýa» ÝÇL-e «dokuzyny düzlöp» girişdi

Geçen hepde täze görnüşde geçirilip başlanylýan UEFA-nyň Çempionlar ligasynyň täze möwsümine badalga berildi.

Ýaryşyň birinji tapgyry «Bawariýa» bagyşlanyldy diýsegem bolar. Sebäbi nemes toparý birinji tapgyrda Zagrebiň «Dinamosyny» 9:2 hasabynda ýeňlişe sezewar etdi. Başgaça aýtsak, Wensan Kompaniden tälüm alýan topar ýaryşa «dokuzyny düzlöp» girişdi. Şeýlelikde, «Bawariýa» ÝÇL-iň bir oýnunda 9 gol geçiren ilkinji topar hökmünde taryha girdi. Galyberse-de, duşuşykda 4 gezek tapawutlanan angliýaly Gari Keyn ÝÇL-däki gollarynyň sanyny 33-e ýetirip, turnirdä inä köp gol geçiren inlis oýunçylarynyň arasynda birinji orna görterildi.

Mundan başga-da, ÝÇL-iň birinji tapgyrynda birnäçe merkezi oýunlar hem bolup geçdi. Hususan-da, «Liwepul» myhmançylykda «Milany» 3:1 hasabynda ýeňen bolsa, «Mançester Siti» — «Inter», «Atalanta» — «Arsenal» oýunlarynda hasap açylymady.

Tapgyryň inä garaşlymadyk netijesi Fransiyada hasaba alyndy. Has takygy, ol gapma-garşylykda «Barselona» myhmançylykda «Monakodan» 2:1 hasabynda asgyn geldi. Muňa esasy sebäp bolsa kataloniýalylyaryň goragçysy Erik Garsiýanyň 10-njy minutda gyzyl kart alyp, meýdançadan çykarylanydyr.

UEFA-nyň Çempionlar ligasynyň ikinji tapgyrynyň oýunlary 1-2-nji oktyabr günleri oýnalar. Indiki tapgyryň merkezi oýununyň «Arsenal» — PSŞ duşuşygy bolmagyna garaşlyýar.

Taýýarlan: Sapar SAPAROW, TDBGI-niň talyby.

Ronaldunyň halypasy täzelendi

Düzümünde portugalıyaly ýyldyz Kriştianu Ronaldu hereket edýän Saud Arabystanynyň «Al Nassr» kluby kanagatlanarsyz netijeler sebäpli, baş tälimçi Luis Kaştruny işden boşatdy. Onuň ýerini italiýaly hünärmen Stefano Pioli eýeledi. Topar «Milanyň» ozalky halypasy bilen 2026-njy ýyla çenli niýetlenilen şertnama baglaşdy. Oňa laýyklykda, 58 ýaşly hünärmen ýylyna 12 million ýewro hak alar.

«Al Nassr» Pioliniň gol astyndaky ilkinji oýunyny 20-nji sentýabrda «Al-Ittifaq» toparyna garşy geçirip, 3:0 hasabynda ýeňiş gazandy. Duşuşykda gollaryň birine 33-nji minutda 11 metrlik jerime urgusyny dürs ýerine ýetiren Ronaldu awtorlyk etdi. Şeýlelikde, 4 tapgyrda 8 utuk gazanan «Al Nassr» häzirki wagtda Saud Arabystanynyň premýer-ligasynynda başınjy ýerde barýar. Turnir tablisasynyň lideri «Al Hilalda» bolsa 12 utuk bar.

Taýýarlan: Durdy ALLABERDIÝEW, TDBGI-niň talyby.

Ýüzýyllygyň inä gowy grossmeýsteri

Norwegiýaly küştçi Magnus Karlsen Halkara küşt federasiýasy tarapyndan (FIDE) ýüzýyllygyň inä gowy grossmeýsteri hökmünde ykrar edildi. Bu barada guramanyň döredilmeginiň ýüz ýyllyk ýubileýine bagyşlanan dabarada mälim edildi.

33 ýaşly Magnus Karlsen häzirki wagtda dünýä reýtinginiň lideri hasaplanýar. Ol 2013-nji ýylda nusgawy küşt boýunça dünýä çempiony boldy we bu tituly 2022-nji ýyly çenli özünde saklady. 2022-nji ýylda Magnus küşt täji üçin oýnamakdan boýun gaçyrdy. Şeýlelikde, ondan bu titul alyndy.

Ýeri gelende bellesek, norwegiýaly küştçi FIDE-niň taryhynda inä uzak wagtlap dünýä çempionlygyny özünde saklap, özboluşly rekord goýmagy hem başardy.

Taýýarlan: Yslamberdi TYLLANUROW, TDBGI-niň uly mugallymy.

JOŞUA ILKINJI

gezek raundda nokouta sezewar boldy

21-nji sentýabrdan 22-sine geçilen gijede Angliýanyň London şäherinde boks aňşamy geçirildi. Aňşamyň

merkezi tutluşygynda superagyr agramda «IBF» çempionlyk guşagynyň wagtlaýyn eýesi Daniel Dýubua bilen «IBF», «WBA», «WBO» we «IBO» ugurlary boýunça dünýäniň ozalky çempiony Entoni Joşua güýç synanyşdy. 12 raunda niýetlenilen çempionlyk söweşi 5-nji raundda wagtyndan ön tamamlandy. Has takygy, 5-nji raundda Dýubua Joşuany nokouta sezewar etdi. Ýeri gelende bellesek, Joşua professional boksdä ilkinji gezek nokouta düşüp ýeňildi.

Şeýlelikde, Daniel Dýubua «IBF» çempionlyk guşagynyň hakyky eýesine öwrüldi. Bu guşagy mundan ozal, ukrainaly Aleksandr Usik eýesiz galdyrypdy.

Taýýarlan: Arslan MYRADOW, TDBGI-niň talyby.

Türkmen futbolçysy taryhy gol urdy

«Altyn asyr» futbol klubynyň hüjümçisi Myrat Annaýew AFK-nyň Çempionlar ligasy 2 ýaryşynda Merkezi Aziýa toparlarynyň ilkinji goluny öz adyna ýazdyr. Şu ýyl täze geçirilip başlanan bu ýaryşyň toparçalaýyn tapgyrynyň 1-nji aýlawynda «Altyn asyr» myhmançylykda Yragyň «Eýr Fors» topary bilen güýç synanyşdy.

Türkmen toparynyň düzüminde Myrat Annaýew 70-nji minutda owadan urgy bilen tapawutlanmagy başardy. Bu dürs urgy ýaryşa gatnaşýan Merkezi Aziýa ýurtlarynyň toparlarynyň AFK-nyň Çempionlar ligasy 2 turnirindäki ilkinji we tapgyrdaky ýeke-täk goly boldy. Has takygy, 1-nji tapgyrda Özbekistanyň «Nasafy» Kuweýtiň «Al-Kuweýt» kluby bilen, Täjigistanyň «Rawşany» bol-sa Hindistanyň «Mohun Bagan» topary bilen 0:0 hasabynda deň oýnady. Ýaryşda Merkezi Aziýa wekilçilik edýän ýene bir topar Täjigistanyň «Istikoly» bolsa BAE-niň «Al-Şarja» toparyndan 1:0 hasabynda ýeňlişe sezewar boldy.

Ýeri gelende bellesek, «Eýr Fors» — «Altyn asyr» oýny 2:1 hasabynda ýer eýeleriniň peýdasyna tamamlandy. «Altyn asyr» ýaryşdaky indiki oýnunda 2-nji oktyabrda Aşgabatda Bahreýniň «Al-Haldiýa» kluby bilen oýnar.

Taýýarlan: Nurly TAGANOW, Türkmenistanyň Prezidentiniň ýanyndaky Döwlet gullugy akademiýasynyň diňleşijisi.

Bassyr 3 oýunda golsuz deňlik

«**Y**uwentus» Italiýanyň A seriýasynyň 5-nji tapgyrynda öz öýünde «Napoli» bilen 0:0 hasabynda deň oýnady. Şeýlelikde, Týago Motadan tälüm alýan topar Italiýanyň çempionatyndaky bassyr üçünjü oýunyny golsuz deňlikde tamamlady. «Opta» statistika portalynyň habar bermegine görä, şeýle ýagdaý soňky 32 ýyllykda ilkinji gezek hasaba alyndy. Turin kluby mundan ozal, 1992-nji ýylyň maý aýynda A seriýanyň bassyr üç oýnunda 0:0 hasabynda deň oýnapdy. Şol wagt «Yuwentusa» Žowanni Trapatoni tälüm berýärdi. Ýeri gelende bellesek, «Yuwentus» häzirki wagtda 5 oýunda 9 utuk toplap, A seriýanyň turnir tablisasynynda 4-nji ýeri eýeläp dur. Topar indiki tapgyrda şenbe güni «Jenoa» bilen güýç synanyşar.

Taýýarlan: Merjen MUSAYEWA, Döwletmämet Azady adyndaky TMDI-niň talyby.

Yeňlişsiz ýörişini 38 oýna ýetirdi

Madridiň «Real» kluby Ispaniýanyň La ligasynyň 6-njy tapgyrynda öz öýünde «Espanýoly» 4:1 hasabynda ýeňlişe sezewar etdi. Oýunda «Realyň» dördünjü goluny 11 metrlik jerime urgusyny dürs ýerine ýetiren Kliýan Mbappe derwezä gönükdirdi. Gyzykly tarapy, bu Karlo Ançelottiden tälüm alýan toparnyň ýaryşyň deslapky 6 tapgyrynda penaltiden uran 5-nji goly boldy. XXI asyrdä häzire çenli hiç bir topar La liganyň deslapky 6 tapgyrynda 11 metrlik jerime urgusyndan 5 gol geçirmändi.

Şol bir wagtyň özünde «Real» La ligadaky bassyr yeňlişsiz oýunlarynyň sanyny hem 38-e ýetirdi. Bu topar Ispaniýanyň çempionatynynda soňky gezek geçen ýylyň 24-nji sentýabrynda «Atletikodan» 3:1 hasabynda asgyn gelipdi.

Taýýarlan: Durdymuhammet BAÝMUHAMMEDOW, TDBGI-niň uly mugallymy.

«Yuwentus» Italiýanyň A seriýasynyň 5-nji tapgyrynda öz öýünde «Napoli» bilen 0:0 hasabynda deň oýnady.

Madridiň «Real» kluby Ispaniýanyň La ligasynyň 6-njy tapgyrynda öz öýünde «Espanýoly» 4:1 hasabynda ýeňlişe sezewar etdi.

Ykdysadyýet we ösüş

www.br.com.tm

«Emeli aň»

üçin dollarlyk maýa goýum
gaznasy dörediler

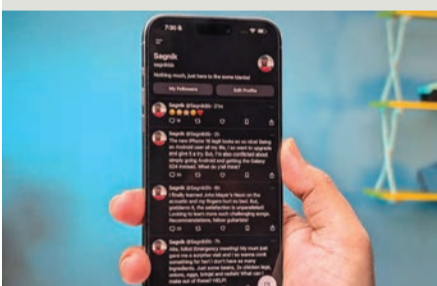

A BŞ-nyň «BlackRock», «Microsoft» kompaniýalary hem-de BAE-niň «MGX» döwlet maýa goýum kompaniýasy tarapyndan «Emeli aň» ulgamynda maýa goýum gaznasy (Global AI Infrastructure Investment Partnership, GAIIP) dörediler. Gaznanyň umumy mukdarynyň 30 milliard amerikan dollaryna deň bolmagyna garaşylýar.

«Göni maýa goýumlaryny çekmek we uzak möhletli karzlar maliýeleşdirmek arkaly «Emeli aň» infrastrukturasyna maýa goýmak üçin 100 milliard amerikan dollaryna çenli pul toplamaga mümkinçilik döredýär» diýip, kompaniýalaryň bilelikde ýaýradan metbugat beýanatynda belenenilýär.

Taýýarlan: Gurbangeldi GURBANBERDIÝEW,
TDBGI-niň mugallymy.

Ýekeje ulanyja niýetlenen sosial tor işläp başlady

App Storede» diňe bir ulanyja niýetlenen sosial tor — «SocialAI» peýda boldy. Ol «Facebook» kompaniýasynyň ozalky işgäri Maýkl Saýman tarapyndan döredilip, bu torda ulanyjynyň özünden başga haýky adamlaryň ýokdugy, ýagny onda diňe emeli aň esasynda işleýän botlaryň bardygyny bilip tapawutlanýar.

Bu sosial torda ulanyjy postlary ýerleşdirip, dürli botlardan teswir we laýk alyp biler. Käbir taraplary bilen öňki «Twitteri» ýadyňa salýan täze sosial torda emeli aň bilen işleýän botlar edil adam häsiýetlerine mahsus görnüşde, degişme, ýaňsylaýjy, ruhlandyryjy we beýleki ençeme äheňli teswirleri galdyryrlar. Onuň in gowy tarapy-da ulanyjy özüni yzarlaýjylaryny toplumyny kesgitläp bilýär: munuň üçin «akyllylar», «muşdaklar» we ş.m 32 sany görnüş hödürülenilýär.

Taýýarlan: Ogulnázik MÄMEDOWA,
Daşoguz şäherindäki BeKi Seytökow
adyndaky mugallymçylyk mekdebinin talyby.

Täjigistanda elektron gapjyklaryň sany 10,4 milliona ýetdi

T äjigistanda şu ýylyň birinji ýarymynda elektron gapjyklaryň sany 10,4 milliona ýetdi. Bu bolsa 2023-nji ýylyň

birinji ýarymynyň jemlerindäki-den 2,9 million köpdür.

2024-nji ýylyň ýanwar — iýun aýlarynda elektron gapjyklaryň üsti bilen amallaryň 8 milliard 625 milliondan gowragy amala aşyrylyp, bu görkeziji geçen ýylyň degişli döwürine garanynda, 16,2 göterim ýokarlanypdyr. Amallaryň umumy pul dolanyşygynyň mukdary bolsa 1 milliard 212 million somonä (113 million amerikan dollaryna) deň bolupdyr.

Taýýarlan: Toýly AHMEDOW,
TDBGI-niň mugallymy.

«Gyz we aždaha» filmi 143 million gezek görüldi NETFLIX

«Netflix» striming platformasy özünde ýerleşdirilen filmleriň we seriallaryň görülen sany baradaky maglumatlary paýlaşdy. Oňa laýyklykda, ýylyň birinji ýarymynda in köp görülen film «Gyz we aždaha» kinokartinasyny bolup, oňa 143 million gezek tomaşa edilipdir. Şeýle-de bu ugurda ikinji orny «Howadaky ogurlyk» (129 million) filmi eýeleýän bolsa, ilkinji üçlügi «Gar jemgyýeti» (103 million) filmi jemläpdir. Seriallaryň arasynda bolsa, birinji orun 107,5 million gezek görülen «Ýeke sapar ýalan gürlän» serialyna degişli.

Taýýarlan: Gülälek BABAÝEWA,
Döwletmämmed Azady adyndaky TMDDI-niň talyby.

«Amazon»

işgärleriniň zähmet hakyny sagatda
22 amerikan dollaryna çykardý

«Amazon» öz ammarlaryndaky işgärleriniň, şeýle-de sürüjileriň we eltip berijileriň zähmet haklaryny sagatda 22 amerikan dollaryna çenli ýokarlandyrdy. Ozal bu görkeziji 20,5 amerikan dollaryna deňdi.

Ýeri gelende bellesek, «Amazon» kompaniýasynda 1,5 milliondan gowrak işgär zähmet çekýär. Olaryň aglabasy harytlary kabul edip almak we ugratmak bilen meşgullanýarlar. Maglumat üçin, «Amazon» bazar kapitally 2024-nji ýylyň başyndan bäri 22,3 göterim ýokarlanyp, 1,96 trillion amerikan dollaryna ýetdi.

Taýýarlan: Nurgül SADULLAYEWA,
TDBGI-niň talyby.

Hindistan altynyň importyny artdyrdy

H indistan 2024-nji ýylyň awgust aýynda umumy bahasy 10,06 milliard amerikan dollaryna deň bolan altyn import etdi. Bu görkeziji 2023-nji ýylyň awgust aýy bilen deňeşdirilende 2 esse, şu ýylyň iýul aýyndaky garanynda bolsa 3 esse artykdyr. Hindistanyň söwda we senagat ministriňiň orunbasary Sunil Barthwal altyn importynyň ýokarlanmagyny gümrük paçlarynyň azalmagy hem-de baýramçylyk möwsüminiň önüsrasynda hindi halkynda gymmat bahaly metallary toplamaga islegiň artýandygyny bilip düşündirdi.

Ýeri gelende bellesek, şu ýylyň ýanwar — awgust aýlarynda Hindistanyň altyn importy 32,29 milliard amerikan dollaryna deň boldy.

Taýýarlan: Jemal ATAÝEWA,
TDBGI-niň mugallymy.

«Amazon»

kompaniýasynyň bazar kapitally şu ýylyň başyndan bäri 22,3 göterim ýokarlanyp,

1,96 trillion amerikan dollaryna ýetdi.

Hytaý 49 million tonna nebit import etdi

Hytaý Halk Respublikasy şu ýylyň awgust aýynda 49,1 million tonna nebiti import etdi. Bu bolsa geçen ýylyň degişli döwri bilen deňeşdirilende, 3,7 million tonna azdyr. Hasabat döwründe hytaý bazaryna in köp nebit eksport eden döwletleriň öň-

419 million

tonna soýa hasyly alnar

B ilermenler şu oba hojalyk ýylynda dünýäde rekord mukdarda soýa hasylynyň ýygynjakdygyny çaklaýarlar. Has takygy, 2024-2025-nji ýyllaryň oba hojalyk möwsümünde dünýädäki umumy soýa hasylynyň 419,5 million tonna deň bolmagyna garaşylýar. Bu bolsa tamamlanan oba hojalyk ýylyndaky garanynda, 7 göterim ýokarydyr. Bilermenleriň aýtmaklaryna görä, şu oba hojalyk ýylynda dünýäniň soýa hasylynyň 162 million tonnasy Braziliýa, 124,9 million tonnasy ABŞ hem-de 51,5 million tonnasy Argentina tarapyndan öndüriler.

Taýýarlan: Dawut DÖWLETGELDİÝEW,
Türkmen oba hojalyk institutunyň talyby.

4,7% artdy

2024-nji ýylyň ýanwar — iýul aýlarynda Gyrgyz Respublikasynyň daşary söwda dolanyşygy 8,8 milliard amerikan dollaryna barabar boldy. Munuň özi 2023-nji ýylyň degişli döwri bilen deňeşdirilende, 4,7 göterim köpdür. Hasabat döwründe ýurduň eksporty 3,7 göterim azalyp, 1,6 milliard amerikan dollaryna, importy bolsa 6,7 göterim ýokarlanyp, 7,21 milliard amerikan dollaryna deň boldy. Şeýlelikde, ýurduň daşary söwda dolanyşygynyň 18,2 göterimi eksportyň, 81,8 göterimi bolsa importyň paýyna düşdi.

Taýýarlan: Tawus AGAÝEWA,
TDBGI-niň talyby.

300 konteýner otlusy geler

Şu ýyl Hazarüsti halkara ulag geçelgesiniň üsti bilen 300 konteýner otlusy Hytaýdan Azerbaýjana gelip gowşar. Bu barada «Azerbaýjanyň demirýollary» kompaniýasynyň başlygy Rowşan Rustamow mälim etdi. Onuň aýtmagyna görä, Hytaýdan gelýän ýükleri Baku — Tbilisi — Kars ugry boýunça daşamak baradaky ylalaşyk esasynda, konteýner otlusynyň Sian şäherinden (Hytaý) Bakuwa (Azerbaýjan) gelýänçe sarp edýän wagty 11 güne çenli azaldy. Şonuň üçin hem şu ýyl Hytaýdan 300 konteýner otlusynyň Azerbaýjana gelmegine garaşylýar.

Taýýarlan: Oguljahan DURDYÝEWA,
TDBGI-niň mugallym öwrenijisi.

Gazak-german

söwda dolanyşygy 2,3 milliard
amerikan dollaryna deň boldy

Şu ýylyň ýanwar — iýul aýlarynda Gazagystan bilen Germaniýanyň arasyndaky söwda dolanyşygy 2,3 milliard amerikan dollaryna deň boldy. Bu barada Gazagystanyň Prezidenti Kasym-Žomart Tokaýew mälim etdi. Onuň aýtmagyna görä, geçen ýyl iki ýurduň arasyndaky özara söwda 1,5 esse artdy, 4 milliard amerikan dollaryna deň bolan bolsa, bu görkeziji şu ýylyň ýedi aýynda 2,3 milliarddan geçdi. Şeýle-de ol 2005-nji ýyldan bäri Germaniýanyň gazak ykdy-sadyýetine goýan göni maýa goýumynyň 6,7 milliard amerikan dollaryndan gowrakdygyny hem nygtady. Belenilişine görä, häzirkä wagtda Gazagystanda german maýa goýumynyň gatnaşmagynda döredilen müňlerçe kärhana hereket edýär.

Taýýarlan: Gurbanjemał ÝAZBERDIÝEWA,
TDBGI-niň mugallymy.

1 million 358,8 müň tonna gök we miwe önümlerini eksport etdi

Ö zbegistan şu ýylyň ýanwar — awgust aýlarynda umumy bahasy 922,8 million amerikan dollaryna barabar 1 million 358,8 müň tonna gök we miwe önümlerini eksport etdi. Munuň özi geçen ýylyň degişli döwri bilen deňeşdirilende, pul babatda 20,8, mukdar babatda 9 göterim ýokarydyr. Ýurduň Statistika edarasynyň berýän maglumatlaryna görä, hasabat döwründe Özbegistan soganyň 303,2 müň tonnasyny (59,1 million amerikan dollarylyk), kelemiň 162 müň tonnasyny (42,7 million amerikan dollarylyk), erigiň 64,8 müň tonnasyny (62,3 million amerikan dollarylyk) hem-de üzümniň 52,6 müň tonnasyny (50,5 million amerikan dollarylyk) daşarky bazarlara iberipdir.

Ýeri gelende bellesek, Özbegistandan gök we miwe önümlerini in köp import edýän ýurtlar Russiýa, Pakistan, Gazagystan hem-de Owganystan hasaplanýar.

Taýýarlan: Aýsat ALLABERDIÝEWA,
Türkmen oba hojalyk institutunyň talyby.

ÝB-de ulaglaryň

satuwu 18,3 göterim peseldi

2024-nji ýylyň awgust aýynda Ýewropa Bileleşiginde awtoulaglaryň satuwu geçen ýylyň degişli döwri bilen deňeşdirilende, 18,3 göterim azaldy. Has anyk aýtsak, Ýewropa Bileleşiginiň çäginde geçen aýda 643,6 müň sany ulag satyldy.

Ulaglaryň satuwu degişlilikde, Germaniýada 27,8, Fransiyada 24,3, Italiýada 13,4 we Ispaniyada 6,5 göterim pese gaçdy. Şol bir wagtyň özünde ÝB-niň bazarynda elektromobillere bolan isleg hem azaldy. Hasabat döwründe ÝB-de 92,1 müň elektromobil satylyp, bu geçen ýylyň degişli döwründäki 43,9 göterim azdyr. Şeýlelikde, umumy bazar-da elektromobilleriň paýy 14,4 göterime çenli kemeldi.

Taýýarlan: Baýramgeldi SÄHEDEW,
TDBGI-niň talyby.

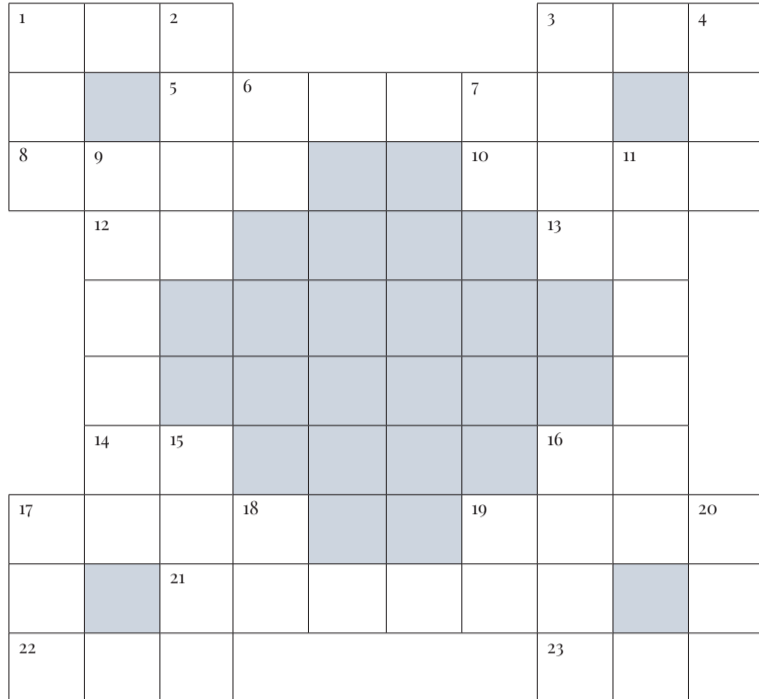
Biznes reklama

2024-nji ýylyň ýanwar-iýul aýlarynda Gyrgyz Respublikasynyň daşary söwda dolanyşygy 8,8 milliard amerikan dollaryna barabar boldy.

«Amazon» öz ammarlaryndaky işgärleriniň, sürüjileriň we eltip berijileriň zähmet haklaryny sagatda 22 amerikan dollaryna çenli ýokarlandyrdy.

KROSSWORD

Düzen: Serwi REJEPOWA,
Arkadag şäheriniň 10-njy orta mekdebiň mugallymy.

KESELIGINE:

1. Kaka (köne söz).
3. Ilatly ýer.
5. Gelniň adamsynyň kiçi aýal dogany we soňa deňişlilikde ulanylýan söz.
8. Merkezi Aziýada bir deňiz.
10. Şahyr ... Kekilow.

12. Ýeriň hemrasy.
13. Meşhur amerikan aktýory Brýus ...
14. Kiçijek ala reňkli süýreniji.
16. Türkmen elipbiýiniň yigrimi dördünji harpynyň okalyşy.
17. ...-magşuk.

Sawallar

DIKLIIGINE:

1. Daş-töweregi suw bilen gurşalan gury ýer bölegi.
2. Haýbat, hemle, azm.
3. Birnäçe wagtdan mundan öň, öňki wagtlar.
4. Günäkär (köne söz).
6. Açyk gyzyl reňk.
7. Iki zadyň arasy açylmagy netijesinde emele gelýän ýşgalaň.
9. Pikirdeş, duýgudaşlyk bildirýän.
11. Uly ýaşlylara we ýetginjeklere sowat öwredýän mekdep.
15. Beden, göwre, ten.
16. Bir zady amala aşyrmagyň ýoly, usuly, ugry, çäresi.
17. «Jandan umyt üzüp, haýranda eken, // Ýyldyzdan ýol ýasap, ... sataşdym» (Magtymguly).
18. «Istap ... gözle ýary, gördüm ... salamatdyr» (Mollanepes).
19. «Günde bir guzyny çekiň bir ýana // Iýsin goç ýigitlem ... men gelinçäm» («Görogly» şadessany).
20. Sözlemiň baş agzasy.

19. «... küýzäniň suwy sowuk» (atalar sözi).
21. Boýag-hil gaýnadýan adam, boýagçy.
22. Özüňden uly erkek dogan.
23. «Galan ... gar ýagar» (nakyl).

Gazetiň geçen sanyndaky krosswordyň jogaplary:

Dikligine: 1. Çad. 2. Ruhubelent. 3. Annotasiýa. 4. Maň. 6. Ki. 7. Ba. 9. Ebetey. 11. Ýşarat. 17. Erk. 18. Re. 19. Ça. 20. Aba.

Keseligine: 1. Çar. 3. Azm. 6. Uk. 7. Bn. 8. Dehistanyň. 12. Bu. 13. Oş. 14. El. 16. Sa. 17. Eýer. 19. Çita. 21. Ne. 22. Aý. 23. Kat. 24. Ala.

SÖZ SANDYGYNDAN

(Başlangyjy gazetiniň geçen sanlarynda).

- MERWERIT** — bezeg hökmünde ulanylýan gymmat bahaly daş, dür.
- MESGE** — süýtdeň, gatykdan ýaýylyp alynýan ýag.
- MESI** — ýumşak we ýuka gaýşdan (mişiden) ädik görnüşli, ökjesiz tikilýän we galoş bilen geýilýän aýakgap.
- MESWÄK** — bir uýy gyýçak kertik-kertik edilip zeýtun, dagdan agajyndan boýy 15 santimetr çemesinde ýasalýan, diş synçalýan taýajyk.
- MEŞIK** — suw we ş.m. guýmak üçin geçiniň derisinden edilen gap, tulum.
- METAL** — ýylylyk, elektrik geçiriji häsiýetli, sozulýan, ýalpyldyly ýönekeý himiki element.
- METR** — ýüz santimetre deň bolan uzynlyk ölçeg birligi.
- MÄHEK** — gyzlyň hilini barlamak üçin ulanylýan gaty dag jisimi.
- MILLIARD** — 1 000 000 000 belginiň ady we onuň aňladýan sany.
- MILLIARDER** — milliardlarça puluň, baýlygyň eýesi.
- MILLIMETR** — metriň müňden bir bölegine deň uzynlyk ölçegi.

- MILLION** — 1 000 000 belgisiniň ady.
- MINERAL** — ýer gatlagynyň düzümine girýän peýdaly magdan hökmünde gazylyp alynýan tebigy himiki jisim.
- MINIATÝURA** — gadymy golýazmalarda, kitaplarda berilýän reňkli surat, nepis çekilen kiçi görümlü surat.
- MIRAS** — esasan, nesilden-nesle geçýän mal, mülk baýlyk.
- MIS** — gyzgylt reňkli sozulgan ýumşak metal, himiki element.
- MIŞI** — gaty gowy eýlenip bejerilen geçi derisi, ýukajyk gön.
- MIWE** — käbir uly we gyrymsy agaçlaryň getirýän hasyly, ir-iymiş.
- MODEL** — nusga, galyp.
- MONJUK** — çüýşeden, gymmatbaha daşlardan we ş.m. dürli görnüşde ýasalyp, sapaga düzülüp, boýna, saça dakylýan bezeg.
- MONITOR** — ekran arkaly seretmek, görmek üçin gurnalýan çylşyrymly gözegçilik enjamy.

- MOTAL** — gatan duzly peýniriň owradylyp, uzak wagtlap sanaçda süýt bilen saklanan görnüşü.
- MÖÇBER** — bir zadyň ululyk ölçegi, gabarasy, sygmy.
- MUGT** — hiç hili çykdaýsyz, pulsuz, hak-heşdek tölenmän.
- MUKDAR** — san ululygyny, möçberi, görümi görkezýän söz.
- MUM** — balarylaryň işläp çykarýan we öýjük ýasamak üçin materyal hökmünde ulanylýan maddasy, şeýle-de soňa meňzeş ösümlik maddasy, ädik, possun we ş.m. tikmek işlerinde berklik üçin sapaga çalyňýan serişde.
- MUMIÝA** — dagyň kert gaýasynyň jaýrygyndan çykýan, tebiçilikde ulanylýan, köplenç, garamtyk-gonur reňkli tebigy jisim.
- MUZD** — ýerine ýetirilene ownuk işler üçin berilýän pul, zähmet haky, hyzmat tölegi.

(Dowamy gazetiniň indiki sanynda).

Çeşme: «Türkmen diliniň düşündirişli sözlügi», iki tomluk. Aşgabat: «Ylym», 2016 ý.

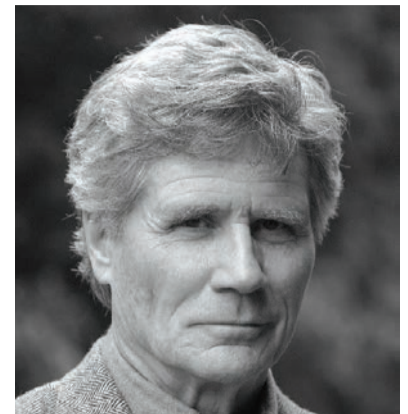
Söwda bilen baglanyşykly sözler

PENTLER

ABU ALY İBN SINANYŇ ÖZ PERZENDINE BEREN NESIHATLARYNDAN

- Myhmana iş buýurma. ***
- Diwana bilen we serhoş bilen söleşme. ***
- Köçede bibaşlar we bikärler bilen oturma. ***
- Peýdadyr zyýana özüni urup, abraýyňy dökme. ***
- Men-menlik satma, tekepber bolma. ***
- Adamlaryň saňa duşmançylyk etmeklerinden goranjak bol. ***
- Uruş we gybatdan gaçyjy bol. ***
- Pygansyz, ýüzüksiz we pulsuz bolma. ***
- Özüni öte har etmezlige çalyş.
- Ýönekeý we kiçi göwünli bol. ***
- Erbetlik ýüze çykan jaýdan uzaklaş. ***
- Ýaltalar bilen gepleşme. ***
- Gopbamsylara habar gatma. ***
- Kişiler bilen bir tabakdan nahar iýseň, zynhar, özgelereň öňünden alyp iýme. ***
- Her kime köňül goýma. ***
- Özüň öwrenmezden, özgelere öwretme. ***
- Masgara edýän sözleri synap aýtmajak bol! ***
- Işsizlerden iş hakda sorama.

- Myhmany hormatyna mynasyp röwüşde kabul et. ***
- Derdiňe görä çykdaýy çykar. ***
- Eliň hünärini anykla. ***
- Başga kişileriň bitiren ýagşy işlerini özümiňki diýip görkezme. ***
- Halkyňa hyzmat etmek, ýaşlara rehimdarlyk, derwüşlere sahawat, dost-ýarlara nesihat, adamlara hormat etmek, duşmanlara ýumşaklyk, jalaýlara söz gatmazlyk niýeti bilen ýaşa. ***
- Çeşme: Soltanşa Atanyýazowyň «EDEPNAMA» kitaby. Aşgabat: «Ruh», 1992 ý.
- Taýýarlan: Ogulgurban SADYKOWA, Türkmenistanyň Döwlet medeniýet merkeziniň Döwlet kitaphanasynyň bibliografiýa bölüminiň esasy kitaphanaçysy.

Durmuş saňa limon berýän bolsa sen ondan limonad ýasa.
Jon Werdon

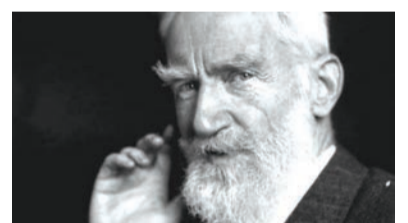
Ädim ät – yoluň özi peýda bolar.
Stiw Jobs

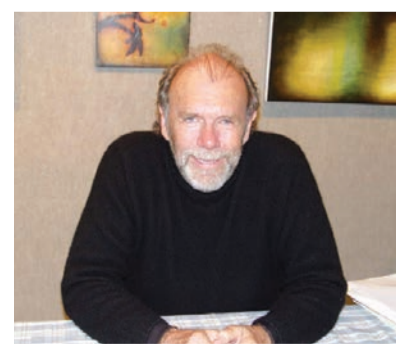
Ýaşamak – dem almak däl, işlemekdir.
Žan Žak Russo

Ýa bolşuň ýaly görün, ýa görmüşüň ýaly bol.
Jaleleddin Rumi

Söyeniňi al, ýogsa alanyňy söýmeli bolarsyň.
Bernard Şou

Seniň mugallymyň saňa öwredýän adam däl-de, seniň öwrenýän adamyň.
Riçard Bah

Üstünligiň taglymaty

www.br.com.tm

HIÇ HAÇAN ÝEKE DOLANDYRMAŇ, şeýle-de zamanabap liderligiň beýleki düzgünleri

Keýt Ferrassi,
«Hiç haçan ýeke naharlanmaň» bestselleriniň awtory.

Terjime eden:
Seýitmyrat Geldiýew.

Bilelikde liderligiň täze kesgitlemelerini döredýän, oňa düýbünden başgaça many berýän täze nesliň ähli ýaşdaky liderlerine bagyşlanýar.

(Başlangyjy gazetiniň geçen sanlarynda).

Ikinji düzgün

Hemme zadyň özüňize baglydygyna düşüniň

Biz şu günki günde ozal çözülmek meseleleri çözmeli, ozal döredilmek zatlary döretmeli bolduk. Munuň üçin bolsa bize bahana gözlemän, innowasiýa ulgamynda täze başlangyçlara döw-talap, önde goýlan maksada ýetmäge ymtylan, wezipesiz bolsa-da, liderlik ukyplary bolan adamlar gerek. Täzelikçi liderler öwredilen hem okap alan zatlary bilen çäklenmän, iş ýüzünde täze tejribe toplaýarlar. Bu bolsa olaryň düýpden täze zatlary synag edýändigini aňladýar. Synanyşyklardan öz garaşan netijelerini gözleýärler. Käte bu gözleglerde hatda garaşylmagan täzelikler hem ýüze çykýar. Şeýle täzeligiň her biri – täzelikçi lider üçin täze bilim.

«Azyndan baş ýyl». Los-Anjeles şäheriniň hassahanalarynyň birinde kabul ediş bölümünde işleýän Zina dolandyryjy lukman wezipesine çenli şeýleräk wagt gerek diýip jogap berdiler.

Otuz ýaş ser uran Zina bolsa, lukmançylyk karýerasynda ýokary basgançaklara çykmağa özüniň taýýardygyny jany-teni bilen duýýardy. Ol uly şäheriň uly hassahanalarynyň birinde işläp, öz hünäriň ähli inçe syrlaryny ele alypdy. Indi bolsa lukmançylyk başarnyklaryny dolandyryş hem syýasat bilen utgaşdyryp, hassalara bejergi we ideg edilişini ýokarlandyrmak isleýärdi.

– Hemme zatdan betere, men hassahananyň dolandyrylyş ýörelgelerini özgertmek isleýärim. Diňe öz işleýän hassahanamda däl, tutuş ýurduň lukmançylyk ulgamynda şeýle özgeriş gerek diýip pikir edýärim. Hassalara esewan edilişini, hakykatdanam, üýtgetmeli – diýip, ol maňa gürrüň berdi. Emma Zinanyň ýolbaşçysy onuň entek ýaşdygyny, baş ýyl geçmese dolandyryjy wezipä geçirip bolmajagyny ýañzdypdyr.

Biz meniň Los-Anjelesdäki öýümiň

golaýragynda ýerleşýän «WeHoo» garbanyşhanasynda gabatlaşdyk. Zina meniň hyzmatdaş dostumyň garyndaşydy, onuň zähmet karýerasyna kömek edip bilsem şatdym.

– Ýeri, bolýar. Gel, seniň maksadyňa baş ýylda däl-de, üç ýylda nädip ýetip boljakdygyny pikirleneli. Özem bu işi üç tapgyra böleli. Siziň işleýän bölümiňizdäki ähli lukmanlary hassahana boýunça tapawutlanar ýaly, ýagny hassalara siziň aýdýşyňyz ýaly esewan etmäge nädip ugrukdyryp boljakdygyny maslahatlaşaly. Goý, ilki bilen, siziň bölümiňiz hassahana boýunça öňdebaryjy lider bolsun. Şu teklibi neneň görýän?

Zina jogaba derek başyny ýaýkady. – Men hemmesi bilen gürläşdim. Her hili edip düşündirip gördüm. «Azyndan baş ýyl işläp, soň wezipä geçip özgeriş edäýmeseň» diýýärlär.

Düşünýän. Şeýle halatlarda şol birmeňzeş garşylyklar bildirilýär. Meselem: «Siziň bu ideýaňyz biziň edaramyzda hiç haçan ýol almaz», «Siziň entek bu ýerde nämeleriň gopýandygynyň habaryňyz ýokdur» we şuna meňzeşler. Barypýatan jypdyr-

ma! Ýalan! Şeýle ýagdaýlaryň ýüz gäterinimde-de bu nädogry. Ierarhiýa medeniýetli kärhana lider özgertmelerine beýleki edara-guramalardan has betere mätäçdir. Hassahana hem şunuň aýdyň subutnamasy. Eger-de lukmançylyk edaralary döwürüň täze talaplaryna tiz uýgunlaşmaga ukypsyz bolsa, onda ol islendik özgerişe, ýüze çykyp biljek meselelere-de taýýar däldir. Berk ierarhiýa eýerýän kärhanalaryň iş öndürijiligi jemgyýetiň keseden garap garaşyşy ýaly däldir.

Bilelikde beýgelmegi ünedeýän ýokary wezipesiz liderler kimin pikir we hereket etsek, biziň liderlik mümkinçiliklerimiz hökman ykrar ediler, özi-de garaşýan wagtymyzdanam ir ykrar ediler. Men bu bölümde şular hakda pikirlerimi size ýetirerin. Edaradaky wezipede derejäňiziň nähilidigine garamazdan, lider bolmagyň ýeke-täk ýoly — işdeş ýoldaşlaryňyzy zyňýar. Etmeli işi ýerine ýerirmek tabşyrylmanka ediň. Hemme zat diňe siziň özüňize bagly. Ilkinji ädim — şunuň hut şeýledigine düşüniň.

(Dowamy indiki sanymyzda)

YAŞ TELEKEÇÄ MASLAHAT

Ýaýdanmaçlygy we ýaltalygy ýeňmegiň ýaponça ýedi usuly

IKIGAY

* Ömrüňiziň manysyna düşüniň. Her gün irden näme maksat bilen oýandygynyzy kesgitläň.

* Öz güýçli taraplaryňyz, başarnyklaryňyz bilen durmuş talaplaryňyz sazlaşygyny tapyň.

* Bular durmuşyňyz, ömrüňize many berýän zatlardyr.

KAÝDZEN

* Her gün azajyk özgerişlik etmegi endik ediniň.

* Hemme işi birbada ýerine ýetirmek gerek däl, ýuwaş-ýuwaşdan, emma dowamly ösüşde boluň.

POMODORO USULY

* 25 minut işläň, 5 minut arakesme edip, dynç alyň. Soň ýene şeýdiň. Bu size ünsüňizi jemlemäge we tiz armazlygyňyza ýardam berer.

* Bu usul zähmet öndürijiliginiň argynlygyny aýyrýar!

HARA HAÇI BU

* Öz-özüňize igenmäň!

* Naharlananyňyzda 80 göterim doýýançaňyz iýiň. Şonda uzakly gün özüňizi has galjaň duýarsyňyz.

* Nahar başyndan turanyňyzdan soň, ilkle riňizi ýazdyrmak ýa-da uky basmarlamak derdindenem dynarsyňyz.

ŞOŞIN

* Meselelere akyllybaşly çemeleşň. Ýöne ýalňyşaryň oýdubem basga galmaň.

* Öwrenmäge we täzelikleri kabul etmäge taýýar boluň.

TOKAY HAMMAMY

* Tebigata şeýle çykyň.

* Tebigatda gezelenç etmegiň nerw dartgynlygyny peseldip, keýpi çaglaýandygy ylym taýdan subut edildi.

* Seýilbagda seýil ediň, arassa howada dem alyň, tebigatyň sazlaşygyna goşulyň.

KAKEIBO

* Harçlamaga gerekli býujetiňizi kesgitläp, şonuň çäginde saklanmaga çalşyň.

* Haçan-da, siz maliýe ýagdaýyňyzy tertibe salanyňyzda, özüňizi has rahat duýarsyňyz we täze maksat tutmaga höwesli bolarsyňyz.

Internet maglumatlary esasynda taýýarlan: Merjen ANNAMUHAMEDOWA, Aşgabat Maliýe-ykdysady orta hünär okuw mekdebiniň mugallymy.

Nirä göçüp-gonsaňyzam, öz-özüňizden gaçyp gitjek ýeriňiz bolmaz.

Ernest Hemingueý

Bilim aldygyňça köpelyän baýlykdyr.

Al-Gazaly

Biznes reklama

12

ÜSTÜNLİĞIŇ TAGLYMATY

TERJIME TEKJESINDEN

DURMUŞ WE TEJRIBE

Mani ýa-da
pul harplygy

BODO ŞEFER

(Başlangyjy gazetini geçen sanlarynda).

Terjime eden: Orazmyrat MYRADOW.

11. KAKAM BILEN EJEM DÜŞÜNENOKLAR...

Oýun
ýaly
usul
arkalyÜSTÜNLİĞE
we üpjünlige tarap

Ertesi güni mekdepe nämeleriň bolany bir bilsediňiz... Monika bolan waka barada hemme kişä aýdyp ýetipdir. Gürrüň edere başga tema-da ýokdy. Deň-duşlarymyzdan biri-hä: «Seňki şowuna bolupdyr. Hakyky başdan geçirme kemi ýok. Bizem seniň ýeriňde bolmak islärdik» hem diýdi.

Muňa şow işi diýip boljagyny-bolmajagyny-ha bilemok, ýöne mende eger-de «Arzuw gutularyny» edinmedik bolsam, bu zatlaryň hiç haýsasy hem bolmazdy diýen düşünje döredi. Şonda men özüme işem gözlemezdim, Hanenkamplar, Trumpf hanym bilenem tanyş bolmazdym. «Şowlulyk, ýakyndan seredip göründe, taýýarlygyň hem tutan-ýerli zähmetiň netijesidir» diýip hemişe gaýtalaýan taryh mugallymymyz mamla bolsa gerek diýen netijä geldim.

Garaz, Monika ikimiz birnäçe günläp mekdebiň gahrymany bolduk. Hatda ýerli gazetden suratçy hem geldi. Ertesi güni eýýäm biz gazet sahypasynda ýalpyldap otyrdyk, biziň «edermenligimiz» barada jikme-jik gürrüň hem berilýärdi. Surata düşenimizde Marsel hem ýanymyza bolanlygynda, has oňat bolardy. Ata-enelerimiz gazet okanlarynda, olaryň begenjiniň, buýsanjynyň çägi bolmady. Olar hemme ýerde bu wakadan söz açýardylar.

Bir gezek irden «Üstünlik gündeligime» bellikler edip otyrkam oýa batdym. Elbetde, bu hakyky başdan geçirmedim, men muňa buýsanýardym hem. Ýöne kelläme başga-da bir täsin pikir geldi. Birden-kä tutuş durmuşyň bütewi bir başdan geçirmä öwürülenligine düşündim. Munuň özi gowy zatdy.

Pul bilen gyzyklanyp başlalyk bari göz-görtele özgerenligimi duýdum. Durmuş has gyzykly boldy. Men adamlary başga tarapdan görüp ugradym. Ulular bilen gürrüňde bolmak meniň üçin has täsirli boldy. Köp zat öwrendim, özi-de mekdepdä-kiden parhly bolan zatlary öwrendim. Özleşdiren bilimim meniň üçin örän wajyp bolup göründi, çünki olaryň durmuşda peýdalarynyň degjeligini duýýardym. Karl I-niň ömrüne dahylly seneleri köre-körük bilen ýat tutmaga garanynda, Amerika gitmek üçin nädip pul gazanmalydygyny öwrenmek has gyzyklydy. Sapaklaryň kabiri babatda has tijendim. Meselem, iňlis dilini höwes bilen özleşdirdim, çünki munuň tizara maňa juda zerur boljaklygyny bilýärdim.

Ozal bütinleý bipolarlyk bilen garan zatlarymyň köpüsi barada oýlandym. Iň esasy zat bolsa, bularyň maňa juda ýaraýanlygyndady. Birden men esasy zadyň diňe bir pulda däl-de, her bir gününň özüme şatlyk getirýänligine düşündim. «Üstünlik gündeligi» köp zady akylly-başly aňymda aýlamaga kömek etdi. Indi ep-esli wagt bari oňa diňe bir gazanan üstünliklerimi däl-de, eýsem, şol üstünliklere ýetiren ýagdaýlary hem ýazýardym. Meselem, özümiň dogumlydygyma düşündim. Galyberse-de, nämendir bir zatdan gorkýanlygym meni oňaýsyz hala salanokdy. Jenap Hanenkamp bir ýola maňa düşündiripdi: dogumly adamlar hem gorky duýýarlar. Ýöne hut gorkýandyklaryna garamazdan, öňe gidýändigleri üçin hem olara dogumly, batyrçaý diýilýän eken.

Men tutan ýolumyň özüme şatlyk eçilmegi üçin

irmän-arman, erjellik bilen zähmet çekmäge taýýardym. Atam-enem elmydama ýaltadygymy aýdýardylar. Olaryň bu aýdýanyň jany bar bolanda-da, men edil beýle bir işakmaz hem dälidim, sebäbi häzir juda köp işleýärdim. Günde üç sany itiň ideginde bolmalydym, ýal bermeli, arassalamaly, gezdirmeli hem baş öwretmelidim. Bu aňsat zat däl, emma bu iş maňa ýaraýardy.

Güýjümde baryny edip işleýänligimi ilkinji ýola duýşum boldy. Öňler men kate özümi ynanýrmaga çalyşýardym: «Okuwlaryma çynym bilen çemeleşsem, diňe ýokary bahalary alyp bilerdim». Indi munuň diňe öz göwnüni adamak üçin bahana bolan ekendigine düşünýän. Häzir men güýjümde baryny gaýgyramok, bahana gözlemäge-de hiç hili zerurlyk ýok. Şunlukda-da, hakykatda, nämä ukyplydygym aňan bolýardy.

Indi men ozal oýuma-da gelmeýän zatlar bilen gümradym. Meselem, pul gazanýardym. Diňe işiň gidişiniň dowamynda, hakykatdanam, muňa ukyplydygyma aýak ýetirdim.

Ep-esli gününň nähili geçenligini hem duýman galdym. Uly höwes bilen itleriň idegini ýetirdim, Marsel, Hanenkamplar hem-de Goldstern bilen täsin söhbetler etdik. Soramaly-bilmeli zadym kändi, her gezegem täsin zatlaryň köpüsine akyl ýetirýärdim.

Goldsternden üç müň markalyk çek aldym. Manä esewan edenim üçin pul almak maňa entegem oňaýsyzdy, sebäbi bu meniň iň bir gowy görýän güýmenjäm bolupdy, emma Goldstern maňa şeýle diýdi: «Eger sen güýjüňi ýitiren bolsaň, ol janawara kimdir biriniň eýe gözi bilen garanlygyny bilip, begenerdiň ahry. Bu işi akgöwünden edenliň üçin bolsa, seniň zähmetiň has-da gymmaty artýar». Maňa onuň mamladygy bilen ylalaşmaly galdy. Mani hiç kim bilen özüni meniň ýanymdaky bolşundan gowy duýmazdy.

Çegi banka äkitdim-de, puly ozaldan ýüregime düşüm ýaly bölekler paýladym. Deň ýary — bir ýarym müň marka, «towugymyň» ösmegi üçin, hasabymda galdy. Galan bir ýarym müňüni nagt görnüşinde aldym. Ondan «Arzuw toplanýan gutularymyň» hersine alty ýüz marka atdym, ýene lükgeje üç ýüz marka sowalga puly galdy. San-Fransisko üçin guta alty ýüz marka, kompyutere niýetlenen guta-da alty ýüz marka atmagyň özi şeýle bir ýakymlydy! Görsün diýen pikir bilen ejemi hem çaryraýasym geldi. Soňra, gowusy, bu onuň üçin garaşlymadyk sowgat bolsun-la diýen netijä geldim.

Hanenkamlardan pul alyp, ony hem edil şeýle usulda böldüm. Her näme diýseňem, bu gününä dört marka puldy, Napoleona öwreden her bir täze edähedim üçin hem goşmaça ýigrimi marka pul. Käte kömekleşsin diýip Monikany hem işe çekmeli bolýardym, onsoň gazanan pulumyň ýarysyny oňa berýärdim.

Ilki-ilki bu meniň göwnüme adalatsyz ýaly bolup duýuldy. Garaz, gazanylan puly deň bölüşegem, men-ä iş edemokdym, Monika bolsa ähli işiň garamatyny çekmeli bolýardy. Ýöne Marsel bu ýagdaýy maňa şeýle düşündirdi: «Her bir gazanç babatda iş onuň gylla ýarydyr, ikinji ýarymy bolsa ideýa hem-de ony durmuşa geçirmäge bolan islegdir». Men bu babatda Monika gürrüň berdim we oňa özüniň

hem Napoleon ýaly it tapynmagyny teklipe etdim. Ýöne ol bu hakda kimdir biri bilen güleşmäge-de gaýratynyň çatmajaklygyny aýtdy. Galyberse-de, ol şonsuzam sowalga hökmünde 150 marka pul alýardy, bu ýagdaýdan hem göwnühoşdy.

Men öz çagalaryma hiç haçan hem beýle köp pul bermerin diýen karara geldim. Gowusy, men olara «Üstünlik gündeligi» ýöretmegi we özbaşdak pul gazanmagy öwrederdim. Näçe ir öwretsem, sonça-da gowy bolar.

Ýöne nämendir bir zat maňa barybir ynalyk berenokdy. Mani bilen edýän söhbetlerimiz barha seýrekleýärdi. İşim başymdan agdyk bolup, çykanyň bilen, Hanenkamplar bilen köp söhbet edýärdim. Goldstern bilen duşuşyklaryň hem ozalkylardan has uzaga çekýärdi. Şonuň üçinem Mani ikimiz tokadaky bukuja ýerimize gitmämizi bes edeňkiläpdik. Dogry, bile gezim edýän, oýnaýan çagymaryz köpdü, ýöne gaty seýrek güleşýärdik. Oňa beresim gelýän sowallarymyň köpüsine Goldsternden we beýleki adamlardan eýýäm jogap alypdym.

Emma bu ýagdaý Manini kân bir biynjalyk edýäne meňzänokdy. Gaýtam, tersine bolmagy hem ähtimaldy. Özüne adaty it hökmünde çemeleşmegi oňa hoş ýakýanlygy görnüp durdy. Ol Napoleon hem-de Bianca bilen höwesek halda oýnaýardy. Olary bile görenimde, Mani beýleki itlerden hiç hili tapawatlanmaýardy. Megerem, bolmalysy hem şeýledir diýen pikir bilen özüme teselli berýärdim.

Bir ýola kakamdyr ejem bilen nahar başynda otyrdym. Olar dymyp, öz tabaklaryna bakyp otyrdylar, ýüzlerinden «gar ýagýardy». Olar biri-biri bilen dawa-jedel edensoňlar, elmydama şeýdip dommarylyşyp oturyrdylar. Olar bilen bergi-borçlary barada ýene bir ýola gürrüň açmagy öňräkden ýüregime düwürip goýupdym. Öňürti men Maniden alan maslahatlarımı ýene bir gaýta okap çykdy. Dogry, häzir beýle gürrüň üçin o diýen oňaly wagt däl.

Dymyşlygy ahry kakam bozdy:

- Kira, bank hasabyň ýazgysyny gördüm. Onda köp pul bar-la.

Ol agyr synagdan geçirýän ýaly, maňa içgin garady.

- Örän köp.
- Men ony Manä ideg edenim üçin Goldsternden aldym — diýip düşündirdim.

- Ynha, gördüňmi, bary düşnükli boldy — diýip, ejem gerdeninden yük aýrylan ýaly, ýeňillik bilen dem aldy.

- Hasabyňdan bir ýarym müň marka nagt pulam-a alypsyň — diýip, kakam dowam etdi. — Näme etdiň onça puly?

- Birhili oňaýsyz ýagdaýda galdym. Özümi ýazykly kişi ýaly duýdum diýip biljek däl, ýöne nym edilmeyänligine, beýle adalatsyzlyga kemsindim.

Özüme basalyk berdim-de, nädip pul gazanýanlygymy düşündirdim. Puly nähili bölekler bölýänligim barada hem gürrüň berdim. Elli göterimi — «towuk» üçin, kyrk göterimi — arzuwlaryma, on göterimi bolsa — çykadajlara. Elbetde, towuk bilen bagly hekaýaty ýene bir gezek gürrüň bermeli boldum, ýogsam, kakam bilen ejem asla hiç zada düşünmediler.

(Dowamy gazetini indiki sanynda).

Hakyky dost — betbagt gününde, päk ýürekli hemşeri — alyş-berişde, zenan — garyplykda, dogan-garyndaşlar — kyn gününde belli. **Hindi pähimi**

Är-ayal el we göz ýaly bolmalydyr: haçan-da, el agyran-da göz aglaýar, haçan-da, göz aglanda bolsa, el göz-ýaşlaryňy süpürýär. **Ýapon pähimi**

Biznes reklama

13

Горизонт

МЕЖДУНАРОДНЫЕ НОВОСТИ

Рассмотрены перспективы расширения сотрудничества с Исламским банком развития

20 сентября 2024 года министр иностранных дел Туркменистана Рашид Мередов провел встречу с президентом Исламского банка развития (ИБР) Мухаммадом Сулейманом Аль-Джассером. В ходе переговоров обсуждены приоритетные направления, а также возможности наращивания многолетнего партнерства. Было подчеркнуто, что за 30 лет членства Туркменистана в банке, ИБР принял участие в финансировании более 20 важных проек-

тов в стране в таких направлениях, как здравоохранение, связь, энергетика. В продолжение состоявшегося обмена мнениями с руководителем финансового института был сделан акцент на значимости разработки Стратегии партнерства для Туркменистана. Наряду с этим констатировано о наличии перспектив для укрепления эффективных контактов ИБР с банками и частным сектором Туркменистана, прежде всего в области финансово-кредитных и консультативных услуг в развитии среднего и малого бизнеса.

На основе интернет-данных подготовил: **Нурмухаммет БЕРДИЕВ**, преподаватель Туркменского государственного архитектурно-строительного института.

Делегация Туркменистана приняла участие во Всемирном Конгрессе коммунальных услуг в Абу-Даби

В период с 16 по 18 сентября 2024 года делегация Туркменистана приняла участие во Всемирном Конгрессе коммунальных услуг, прошедшем в Абу-Даби, ОАЭ. Мероприятие организовано Министерством энергетики и инфраструктуры Объединенных Арабских Эмиратов.

В составе туркменской делегации во главе с заместителем министра энергетики Туркменистана были представители Министерства иностранных дел Туркменистана и Государственного концерна «Туркменгаз».

В Конгрессе участвовали более 1400 делегатов из более чем 90 стран мира, включая министров, политических деятелей, руководителей и представителей международных организаций и бизнес-кругов. Мероприятие было проведено наряду с Арабским водным форумом и включало более сотни сессий, посвященных экологическим вопросам. На церемонии открытия Конгресса выступил Министр энергетики и инфраструктуры ОАЭ Сухайл Бин Мухаммед Аль Мазруи.

После церемонии открытия туркменская делегация посетила выставку, демонстрирующую достижения в энергетическом секторе которую представили 180 организаций.

Во второй день состоялась специальная сессия под названием «Утроения мощности возобновляемых источников энергии: от планов к действиям», посвященная глобальным усилиям по уве-

личению мощности возобновляемых источников энергии.

На полях Конгресса прошла отдельная встреча туркменской делегации с Генеральным директором Международного агентства по возобновляемым источникам энергии (IRENA) Франческо Ла Камера.

На встрече были обсуждены ключевые вопросы сотрудничества. Туркменистан представил свои цели в области возобновляемой энергии на период 2025-2030 годов, подчеркнув приверженность партнерству с IRENA и глобальному сектору возобновляемой энергии.

В последний день Конгресса делегация Туркменистана приняла участие в сессии, посвященной роли возобновляемой энергии в будущем, методам финансирования с привлечением частного сектора.

На основе интернет-данных подготовила: **Лейла КАКАЖАНОВА**, преподаватель Государственного энергетического института Туркменистана.

Финансовый гороскоп на неделю

с 23 сентября по 29 сентября 2024 года

Овен
21.03 – 19.04

Урегулирование разногласий — вот с чего стоит начать неделю. Если Овны будут находиться в состоянии раздора с окружающими, ни о какой прибыли думать не придется. Если проблема очень тяжелая и нет возможности быстро

придумать выход из какой-то непростой ситуации, можно просто отложить всё на потом. Деньги сейчас лучше нужно хранить, а не тратить. Овнам необходимо проявить благоразумие, экономность, дальновидность.

Телец
20.04 – 20.05

Тельцы — одни из самых удачливых людей последних недель. Деньги шли к ним в руки постоянно и практически безостановочно, но все хорошее заканчивается. Венера перекроет финансовый поток. Главное сейчас — продол-

жать развивать себя, свои навыки. Обязательно поступят новые предложения, появятся гениальные идеи. Астрологи советуют направить вектор мыслей в сторону обогащения, но не за счет обмана, а за счет саморазвития.

Близнецы
21.05 – 21.06

Для Близнецов это будет время, прекрасно подходящее для интеллектуальной активности. Настал тот момент, когда можно взять врагов хитростью и интеллектом. Важно лишь действовать в моменты максимальной продуктивности

выбирать правильные, сильные задачи. На этой неделе нужно тщательно все продумывать. Астрологи советуют ничего не терять в этот период — потерянное уже не вернется. Речь не только деньгах, но и об уважении окружающих людей.

Рак
22.06 – 22.07

Ракам астрологи советуют пересмотреть свое отношение к работе и делам. Словом, наступает время тотальной внутренней перестройки. Сейчас нельзя выходить из зоны комфорта, так как это может привести к резкому появлению новых

трат. Во многом сейчас стоит полагаться на советы окружающих. Близкие люди могут подать гениальную идею, сами того не подозревая. Также можно заняться чисткой информационного пространства — избавиться от спама, лишних файлов, контактов.

Лев
23.07 – 22.08

Первое, о чем стоит помнить всем Львам — смелость. В период с 23 по 29 число астрологи советуют избавляться от страхов, тревоги и навязчивых мыслей. Так люди этого Знака смогут прервать полосу неудач и на-

строиться на нужную волну. В трудных ситуациях лучше проявлять невозмутимость. Есть опасность проиграть финансовые сражения и деловые битвы за повышение, но не нужно расстраиваться, если это произойдет.

Дева
23.08 – 22.09

Девам часто недостает хладнокровия. На этой неделе важно убрать чувства подальше, когда дело будет касаться важных решений и финансовых неурядиц. Необходимо подключать логику, забывая об эмоциях. Также нужно

быть внимательнее ко всему, что происходит вокруг. Вселенная будет посылать Девам предупреждения в виде разных знаков. Если начать их замечать, жизнь изменится к лучшему. На выходных можно потратиться на обустройство дома.

Весы
23.09 – 22.10

Несмотря на появление некоторых финансовых и рабочих проблем из-за Венеры, Весов не стоит списывать со счетов. Дела финансового и рабочего характера не должны сильно пострадать. Нужно лишь сохранять кон-

центрацию внимания. Самые большие доходы ожидают Весов, работающих в сфере науки, студентов, а также всех, кто пытается оптимизировать уже имеющееся дело. Это будет время прорывов, небольших заминков и гениальных решений.

Скорпион
23.10 – 21.11

Для Скорпионов на первый план выйдет вера в себя. Важно помнить, что негативом делу не поможешь. Только оптимизм и упорство помогут этим людям приумножить доходы и изменить жизнь к лучшему. Это не лучшая

неделя для активных действий, но сидеть без дела сейчас точно нельзя. Можно отправляться в командировки, пробовать заниматься чем-то новым и интересным. Вдохновение Скорпионы смогут найти в общении с близкими и друзьями.

Стрелец
22.11 – 21.12

Для Стрельцов это очень благоприятная неделя в финансовом плане, несмотря на негативную Венеру. Информационные и финансовые потоки будут на стороне этих людей. Их продолжат посещать интересные идеи, и им

все еще будет везти в новых делах. Также им удастся чаще находить общий язык с окружающими. Можно смело менять работу, искать новых соратников и партнеров, разрабатывать новые идеи. Умеренный шопинг поднимет настроение.

Козерог
22.12 – 19.01

Козерогам стоит быть последовательными в своих решениях. Не нужно рисковать, влезать в авантюры, бездумно тратить деньги. Астрологи советуют провести им энергетическую чистку дома, особенно тем, кто работает в родных сте-

нах. Это очень непростая неделя, в которую на первый план выйдет порядочность, смелость и доброта. Если хочется сохранить и приумножить доходы, придется поступать честно. Деньги, добытые обманом, очень быстро потеряются.

Водолей
20.01 – 18.02

Деньги любят Водолеев, поэтому часто сами идут к ним в руки. Сейчас людям данного Знака астрологи советуют немного затаиться и скрыться с финансовых радаров. Нужно заниматься своими обязанностями, но не пытаться прыгнуть

выше головы и не начинать какие-то амбициозные проекты. Нужно без спешки и нервов, методично и ответственно решать те финансовые проблемы, которые накопились за долгое время. В конце недели можно потратиться на развлечения.

Рыбы
19.02 – 20.03

УРыб будет очень много различных дел в бизнесе и на работе. Придется действовать решительно и быстро, без промедления. Астрологи отмечают, что на этой неделе не стоит производить дорогостоящие покуп-

ки. Можно смело приобретать все, что как-то улучшит самочувствие. Крайне опасным станет оформление кредитов. Нужно сфокусироваться на чем-то простом и приземленном. Грандиозные планы могут обрушиться.

Мировые новости

www.br.com.tm

Стартовали мировые продажи iPhone 16

20 сентября Apple запустила мировые продажи iPhone 16 в почти 60 странах, включая США, Китай, Индию, Австралию и Южную Корею, пишет аналитик Bloomberg Марк Гурман.

В ряде мегаполисов, включая крупнейшие города Индии – Мумбаи и Дели, продажи стартовали с традиционными очередями перед фирменными магазинами.

Устройство пока вышло без главной функции – платформы искусственного интеллекта Apple Intelligence, анонсированной в июне 2024 года. Ожидается, что набор ИИ-инструментов станет доступен лишь в октябре вместе с обновлением iOS 18.1.

Apple Intelligence будет включать функции для онлайн-общения, работы с текстами и создания уникальных эмодзи. Отсутствие этой технологии на старте продаж вызвало критику, так как многие поклонники с нетерпением ждали её появления. Пока что основное нововведение iPhone 16 –

это емкостная кнопка Camera Control, которая позволяет регулировать фокус и экспозицию.

Несмотря на временные трудности, аналитики с Уолл-стрит уверены в успехе Apple, особенно с учетом предстоящего рождественского периода,

когда в iPhone появятся все анонсированные фишки. Ожидается, что в последнем квартале 2024 года выручка компании может вырасти на 8%.

На основе интернет-данных подготовил: **Рахман РЕЖЕПОВ**, студент ТГАСИ.

iPhone

Xiaomi превзошла Apple по продажам смартфонов в августе 2024 года

Компания Xiaomi заняла второе место по мировым продажам смартфонов в августе 2024 года, обогнав Apple. Это первое подобное достижение с 2021 года.

По данным исследования Counterpoint, на фоне общего снижения продаж, характерного для августа, Xiaomi продемонстрировала рост, особенно благодаря промоакциям в Латинской Америке.

Успех Xiaomi объясняется новой продуктовой стратегией и укреплением позиций на ключевых рынках, таких как Индия и Юго-Восточная Азия. Компания сосредоточилась на выпуске флагманских устройств в разных ценовых сегментах, что позволило ей укрепить позиции не только в начальном и среднем сегментах, но и в премиальном. Важную роль в росте спроса сыграли недорогие модели, особенно в ценовом диапазоне до 200 долларов, таких как Redmi 13 и Note 13.

Снижение продаж Apple в августе связано с ожиданием выхода новых моделей iPhone в сентябре. Компания может «отыгаться» после релиза iPhone 16.

На основе интернет-данных подготовил: **Хожадурды ХОЖАДУРДЫЕВ**, преподаватель Туркменского государственного архитектурно-строительного института.

Узбекистан и Турция активизируют деятельность Рабочей группы по торговле между странами

17 сентября 2024 года в Министерстве экономики и финансов Узбекистана состоялось первое заседание Рабочей группы по торговле между Узбекистаном и Турцией в онлайн-формате. В заседании приняли участие представители соответствующих министерств и ведомств двух стран, передает EastFruit. По информации UzDaily.uz, в ходе заседания были обсуждены меры, необходимые для увеличения объемов товарооборота между двумя странами до \$5 млрд.

Также обсуждались вопросы ускорения расширения Соглашения о преференциальной торговле между двумя странами с целью повышения товарооборота.

По итогам встречи стороны согласовали техническое задание, касающееся плановых задач и работы Рабочей группы по торговле, созданной с целью устранения барьеров в двусторонней торговле, смягчения тарифных и нетарифных ограничений на паритетной основе, а также увеличения объема товарооборота.

На основе интернет-данных подготовила: **Анжемал МЫРАДОВА**, студентка Туркменский национальный института мировых языков им. Довлетмаммеда Азади.

Louis Vuitton обогнал Nike и стал самым дорогим брендом одежды

Луксовый Louis Vuitton признан самым дорогим брендом одежды. Он обогнал Nike, который занимал первую строчку с 2015 года, сообщает Office Life со ссылкой на ежегодное исследование компании Brand Finance.

Стоимость бренда Louis Vuitton за год выросла почти на четверть, достигнув \$32,2 млрд, в то время как стоимость Nike снизилась с \$31,3 млрд до \$29,8 млрд. Третье место в рейтинге неизменно занимает Chanel, стоимость которого выросла с \$19,4 млрд в прошлом году до \$26 млрд в этом. В пятерку лидеров также вошли Hermès, поднявшийся на две позиции с \$14,1 млрд до \$16,7 млрд, и Zara, который с \$11 млрд до \$16,3 млрд взлетел на четыре позиции вверх.

На основе интернет-данных подготовил: **Ровшен АГАЖЫКОВ**, студент ТГАСИ.

Число электромобилей в Норвегии впервые превысило количество бензиновых автомобилей

Норвегия стала первой страной в мире, где количество электромобилей превзошло число бензиновых авто. Согласно данным Информационного совета по дорожному движению (OFV) на 16 сентября, из 2,8 млн. зарегистрированных легковых автомобилей 754,3 тыс. составляют электрокары, в то время как бензиновых машин насчитывается 753,9 тыс. Об этом сообщает pravilamag.ru.

Глава OFV Ойвинд Сольберг Торсен назвал это событие историческим, отметив стремительный переход Норвегии на электромобили. Несмотря на то, что дизельные автомобили пока лидируют с количеством 999,7 тыс., эксперты прогнозируют, что к 2026 году электрокары обгонят и эту категорию.

На основе интернет-данных подготовила: **Селби БУРХАНОВА**, студентка Туркменского государственного архитектурно-строительного института.

Казахстан и КНР учредили СП для строительства контейнерного хаба в порту Актау

В Сияне (КНР) 20 сентября 2024 года состоялось подписание учредительных документов совместного предприятия для реализации проекта «Строительство контейнерного хаба в порту Актау». Об этом сообщает Report со ссылкой на "Казахстан темир жолы" (Казахстанские железные дороги).

«В рамках 8-ой международной выставки «Шёлковый путь» в Сиане АО «КТЗ Express», администрации порта Ляньюньган и Актауского морского торгового порта подписали учредительные документы совместного предприятия для реализации проекта строительства контейнерного хаба в порту Актау», - говорится в информации.

На основе интернет-данных подготовил: **Гарабег ДУРДУЛЫЕВ**, студент ТГАСИ.

Кофе подорожал до максимальных за 13 лет значений из-за дефицита робусты

Фьючерсы на кофе сорта арабика достигли максимальных цен с 2011 года, сообщает Bloomberg. На торгах 16 сентября в Нью-Йорке стоимость арабики выросла почти на 4,5%, составив \$2,68 за фунт или \$5,9 за кг.

В этом году цены поднялись на 40%, что связано с нехваткой более дешевого сорта робуста, повышающей спрос на арабику.

Фьючерсы на робусту 16 сентября выросли на 3,55%, превывсив \$5,45 тыс. за тонну на бирже ICE. Ведущие производители кофе, включая JM Smucker Co., уже подняли цены на продукцию.

Основной причиной скачка цен является засуха в Бразилии. Национальный центр мониторинга и предупреждений сообщает, что с мая по август 2024 года страна пережила самую сухую погоду с 1981 года.

На основе интернет-данных подготовил: **Рамазан НУРЯГДЫЕВ**, студент Туркменский сельскохозяйственный институт.

Gutlag

www.br.com.tm

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI SERDAR BERDIMUHAMEDOWA

Çuňňur hormatlanylýan Türkmenistanyň Prezidenti!

Sizi we Türkmenistanyň halkyny ýetip gelýän şanly Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllyk baýramy mynasybetli, «Tijegli hyzmat» hususy kärhanasynyň agzybir işgärleriniň adyndan tüýs ýürekden mähirli gutlaýarys!

Gahryman Arkadagymyz, Arkadagly Gahryman Serdarymyz, Siziň baştutanlygyňyzda bagtyýarlygyň baýdak deýin pasyrdaýan zamanasynda Size we tutuş halkymyza ähli gowulyklaryň ýar bolmagyny, janyňyzyň sag, ömrüňiziň uzak, umumadamzat bähbitli işleriňiziň rowaçlyklara beslenmegini dileg edýäris.

Toýlar toýlara ulaşsyn!

Sizi çuňňur hormatlamak bilen, «Tijegli hyzmat» hususy kärhanasynyň işgärleriniň adyndan kärhananyň ýolbaşçysy Akmyrat DURDYÝEW.

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI SERDAR BERDIMUHAMEDOWA

Çuňňur hormatlanylýan Türkmenistanyň Prezidenti!

Sizi we Türkmenistanyň halkyny ýetip gelýän şanly Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllyk baýramy mynasybetli, «Türkmenistan» döwlet söwda merkeziniň agzybir zähmetkeşleriniň adyndan tüýs ýürekden mähirli gutlaýarys!

Arkadagly Gahryman Serdarymyz! Siz peder ýoluny mynasyp dowam etdirmek bilen, halkymyzyň bagtyýarlygyna bagtyýarlyk goşup, ýagty geljegine röwşen ýollary açýarsyňyz!

Halkymyzyň her bir gününü bir ömrüň bagtyna besleýän Milli Liderimize hem-de hormatly Prezidentimiz, Size, berk jan saglyk, uzak ömür, beýik başlangyçlaryňyzda bolsa, hemişe rowaçlyk arzuw edýäris.

Toýlar toýlara ulaşsyn!

Sizi çuňňur hormatlamak bilen, «Türkmenistan» döwlet söwda merkeziniň zähmetsöýer işgärleriniň adyndan kärhananyň ýolbaşçysy Ýazmuhammet NURMYRADOW.

Möçberi 16 sahypa | Formaty A3 | A-114819 | Indeksi | 69493 | Gazet 1998-nji ýylyň 17-nji aprelinden bäri çykýar | Bahasy 3 manat 50 teňňe | Sany 4536.

Biznes reklama

Esaslandyryjysy – Türkmenistanyň Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar ministrligi

BAŞ REDAKTOR
Seýitmyrat GELDIÝEW

HABARLAŞMAK ÜÇIN TELEFON BELGILERIMIZ:
Işgärler bölümi: 23-77-93; Buhgalteriýa: 23-77-92;
Mahabat bölümi: 23-77-96; Jogapkär kätib: 23-77-95.

E-POÇTA: biznesreklama@sanly.tm
WEB-SAÝTYMYZ: www.br.com.tm

BIZIŇ SALGMYZ:
Aşgabat şäheriniň Bitarap
Türkmenistan şaýolunyň 593-nji jaýy.

4 833 005 330010